

Läroplanen för den grundläggande utbildningen på svenska i Esbo

Utbildningsstyrelsen text från grunderna för den grundläggande utbildningens läroplan med grå bakgrund

Utbildningsstyrelsens ändringar i grunderna med RÖTT

Lokala texter med SVART med vit bakgrund

Ändringar i lokala texter med LILA (s.9, s.22, s.37, s.39, s.40, s.43, s.49)

INNEHÅLL

INNEHÅLL	1
INLEDNING	8
2 DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN SOM GRUND FÖR ALLMÄNBILDNING	9
2.1 Den lokala läroplanens betydelse och förpliktelser som styr undervisningen	9
2.2 Värdegrunden	10
2.3 Synen på lärande.....	12
3 DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGENS UPPDRAG OCH ALLMÄNNA MÅL	14
3.1 Mångsidig kompetens.....	14
4 VERKSAMHETSKULTUREN I EN ENHETLIG GRUNDLÄGGANDE UTBILDNING	16
4.1 Verksamhetskulturens betydelse och utvecklandet av den	16
4.1.1 Principer för utvecklandet av verksamhetskulturen.....	17
4.2 Lär miljöer och arbetssätt	18
4.2.1 Lär miljöer.....	18
4.2.2 Arbetssätt	19
4.2.3 KULPS – kultur- och motionsstigen.....	20
4.2.4 Fostran till företagsamhet.....	20
4.2.5 Sammanhållen förskole- och nybörjarundervisning (SFN).....	20
4.3 Helhetsskapande undervisning och mångvetenskapliga lärområden	21
4.3.1 Mångvetenskapliga lärområden	21
5 SKOLARBETE SOM FRÄMJAR LÄRANDE OCH VÄLBEFINNANDE	23
5.1 Gemensamt ansvar för skoldagen.....	23
5.2 Samarbeta	23
5.2.1 Elevernas delaktighet.....	23
5.2.2 Samarbeta mellan hem och skola	23
5.2.3 Skolans interna samarbete och samarbete med andra parter	25
5.3 Fostrande samtal och disciplinära åtgärder.....	26
5.4 Olika sätt att anordna undervisningen	27
5.4.1 Årskursintegrerade studier	27
5.4.2 Undervisning i sammansatt klass	27
5.4.3 Flexibel grundläggande utbildning.....	27
5.5 Undervisning i särskilda situationer	30
5.5.1 Sjukhusundervisning	30
5.5.2 Individuell undervisning	31
5.6 Annan verksamhet som stödjer målen för undervisning och fostran.....	31
5.6.1 Klubbverksamhet.....	31
5.6.2 Eftermiddagsverksamhet.....	32
5.6.3 Skolbiblioteksverksamhet.....	32
5.6.4 Skolmåltiden.....	32
5.6.5 Raster, morgonsamlingar och andra gemensamma evenemang samt studiebesök och lägerskolor	33
5.6.6 URHEA.....	33

6 BEDÖMNING AV ELEVENS LÄRANDE OCH KUNNANDE I DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN	34
6.1. Bedömningens syften i den grundläggande utbildningen	34
6.1.1 Formativ bedömning	35
6.1.2 Summativ bedömning	36
6.2 Allmänna principer för bedömningen	36
6.3 Bedömning av lärande och kunnande	39
6.4 Bedömning av arbete	39
6.5 Bedömning av uppförande	40
6.6 Studiegången i den grundläggande utbildningen	40
6.6.1 Studiegången enligt årskurs	40
6.6.2 Studier enligt ett eget studieprogram	41
6.7 Gemensamma läroämnen och valfria ämnen som ska bedömas i slutet av läsåret	42
6.8 Slutbedömning i den grundläggande utbildningen	43
6.8.1 Bildandet av slutvitsord	44
6.8.2 Slutbedömningen av en elev som omfattas av särskilt stöd	44
6.8.3 Gemensamma läroämnen som ska bedömas i slutbedömningen	45
6.8.4 Bedömning av lärokurserna i konst- och färdighetsämnen i slutbedömningen	45
6.8.5 Bedömning av valfria ämnen i slutbedömningen	46
6.8.6 Undervisning som betonar ett läroämne eller en särskild utbildningsuppgift och slutbedömning	46
6.9 Frånvaro och dess inverkan på bedömning	46
6.10 Ny bedömning och rättelse av bedömning	47
6.11 Betyg	47
6.11.1 Verbala omdömen och siffervitsord i betygen	47
6.11.2 Läsårsbetyg	48
6.11.3 Mellanbetyg	49
6.11.4 Skiljebetyg	50
6.11.5 Avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen	50
6.12 Särskild examen och betyg över studier som avlagts genom särskild examen ...	53
7 STÖD FÖR LÄRANDE OCH SKOLGÅNG	55
7.1 Principerna för stöd	55
7.1.1 Att lämna ut information	56
7.1.2Handledning i samband med stöd	56
7.1.3 Samarbete mellan hem och skola i samband med stöd	56
7.2 Allmänt stöd	57
7.3 Intensifierat stöd	57
7.3.1 Pedagogisk bedömning	57
7.3.2 Plan för elevens lärande inom intensifierat stöd	58
7.4 Särskilt stöd	58
7.4.1 Pedagogisk utredning	59
7.4.2 Beslut om särskilt stöd	59
7.4.3 Individuell plan för hur undervisningen ska ordnas	60
7.4.4 Individualisering av lärokursen i ett läroämne och befrielse från studier ...	60

7.4.5 Förlängd läroplikt.....	61
7.5 Stödformer som fastställs i lagen om grundläggande utbildning	62
7.5.1 Stödundervisning.....	62
7.5.2 Specialundervisning på deltid.....	62
7.5.3 Tjänster och hjälpmedel som förutsätts för elevens deltagande i undervisning	63
7.5.4 Smågruppsundervisning (specialklass).....	64
7.6 Andra stödformer	64
7.6.1 Särskilt prioriterade områden	64
7.6.2 Flexibla undervisningsarrangemang	64
7.6.3 Resurslärare som stöd	64
7.6.4 Förkortad arbetsvecka/dag.....	65
7.6.5 Elevvårdstjänster som stöd	65
8 ELEVVÅRD.....	66
8.1 Yrkesövergripande samarbete inom elevvården	66
8.2 Gemensam elevvård.....	66
8.2.1 Elevhälsogrupp.....	67
8.3 Individuell elevvård	67
8.3.1 Elevvårdstjänster	68
8.3.2 Behandling av enskild elevs ärende inom elevvården	69
8.4 Skolvis elevvårdsplan	70
9 SÄRSKILDA FRÅGOR SOM ANKNYTER TILL SPRÅK OCH KULTUR.....	70
10 VALFRIHET I DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN.....	71
10.1 Valfria timmar i konst- och färdighetsämnena	71
10.2 Valfria ämnen.....	72
11 UTVÄRDERING OCH UTVECKLING AV UNDERVISNINGEN OCH SKOLANS VERKSAMHETSFÖRUTSÄTTNINGAR	74
12 TIMFÖRDELNING OCH SPRÅKPROGRAM FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN PÅ SVENSKA I ESBO	75
13 UNDERVISNING I DE OLIKA ÅRSKURSERNA	75
13.1 ÅRSKURS 1-2: Att utvecklas till skolelev	75
13.1.1 Mångsidig kompetens i årskurs 1–2.....	76
13.2 ÅRSKURS 3-6: Att utvecklas som elev	76
13.2.1 Mångsidig kompetens i årskurs 3–6	77
13.3 ÅRSKURS 7-9: Att växa som medlem i gemenskapen	77
13.3.1 Mångsidig kompetens i årskurs 7–9.....	78
13.4 Språkpedagogik och språkutveckling	78
14 LÄROÄMNE.....	80
MODERSMÅL OCH LITTERATUR	81
MODERSMÅL OCH LITTERATUR, LÄROKURSEN I SVENSKA OCH LITTERATUR	82
Modersmål och litteratur åk 1-2.....	82
Modersmål och litteratur åk 3-6.....	89
Modersmål och litteratur åk 7-9.....	108

MODERSMÅL OCH LITTERATUR, LÄROKURS I SVENSKA SOM ANDRA SPRÅK	130
Svenska som andra språk-lärokurs, årskurs 1-2	132
Svenska som andra språk-lärokurs, årskurs 3-6	135
Svenska som andra språk-lärokurs, årskurs 7-9	141
DET ANDRA INHEMSKA SPRÅKET, FINSKA	149
A-LÄROKURS I FINSKA	150
A-lärokurs i finska åk 1-2	150
A-lärokurs i finska åk 3-6	156
A-lärokurs i finska åk 7-9	167
A-LÄROKURS I MODERSMÅLSINRIKTAD FINSKA	178
Modersmålsinriktad finska, A1-lärokurs, åk 1-2	178
Modersmålsinriktad finska, A1-lärokurs, åk 3-6	184
Modersmålsinriktad finska, A1-lärokurs, åk 7-9	196
B1-LÄROKURS I FINSKA	210
B1-lärokurs i finska åk 6	210
B1-lärokurs i finska åk 7-9	213
FRÄMMANDE SPRÅK A-LÄROKURS	224
FRÄMMANDE SPRÅK, A-LÄROKURS I ENGELSKA	225
A-lärokurs i engelska årskurs 3-6	225
A-lärokurs i engelska årskurs 7-9	235
FRÄMMANDE SPRÅK, A-LÄROKURS, SPANSKA	249
A-lärokurs i spanska årskurs 3-6	249
A-lärokurs i spanska, årskurs 7-9	261
FRÄMMANDE SPRÅK, A-LÄROKURS, RYSKA	275
A-lärokurs i ryska årskurs 3-6	275
A-lärokurs i ryska årskurs 7-9	285
FRÄMMANDE SPRÅK, B1-LÄROKURS, ENGELSKA	296
B-lärokurs i engelska åk 6	296
B1-lärokurs i engelska åk 7-9	300
FRÄMMANDE SPRÅK B2-LÄROKURS	310
B2-lärokurs i engelska årskurs 8-9	311
B2-lärokurs i franska årskurs 8-9	317
B2-lärokurs i spanska årskurs 8-9	325
B2-lärokurs i tyska årskurs 8-9	333
MATEMATIK	342
Matematik åk 1-2	343
Matematik åk 3-6	351
Matematik åk 7-9	368
OMGIVNINGSLÄRA	386
Omgivningslära åk 1-2	387
Omgivningslära åk 3-6	393
BIOLOGI	413

GEOGRAFI.....	426
FYSIK	440
KEMI	454
HÄLSOKUNSKAP	471
RELIGION.....	484
LÄROKURSEN I EVANGELISK-LUTHERSK TRO	487
Evangelisk-luthersk tro åk 1-2	487
Evangelisk-luthersk tro åk 3-6	490
Evangelisk-luthersk tro åk 7-9	499
LÄROKURSEN I ORTODOX TRO	507
Ortodox tro årskurs 3-6	510
Ortodox tro åk 7-9	517
LÄROKURSEN I KATOLSK TRO	525
Katolsk tro årskurs 1-2	525
Katolsk tro årskurs 3-6	528
Katolsk tro årskurs 7-9	536
LÄROKURSEN I ISLAM.....	545
Islam årskurs 1-2.....	545
Islam årskurserna 3-6.....	549
Islam årskurserna 7-9.....	559
LÄROKURSEN I JUDENDOM	570
Judendom årskurs 1-2.....	570
Judendom åk 3-6.....	573
Judendom årskurs 7-9.....	581
LIVSÅSKÅDNINGSKUNSKAP	589
Livsåskådningskunskap årskurs 1-2	590
Livsåskådningskunskap årskurs 3-6	593
Livsåskådningskunskap årskurs 7-9	602
HISTORIA	609
Historia åk 4-6	610
Historia åk 7-9	615
SAMHÄLLSLÄRA	624
Samhällslära åk 4-6.....	624
Samhällslära åk 7-9.....	629
MUSIK	634
Musik åk 1-2	635
Musik åk 3-6	639
Musik åk 7-9	648
SLÖJD	654
Slöjd åk 1-2	655
Slöjd åk 3-6	658
Slöjd åk 7-9	666
BILDKONST	672

Bildkonst åk 1-2.....	673
Bildkonst åk 3-6.....	678
Bildkonst åk 7-9.....	688
GYMNASTIK OCH IDROTT	693
Gymnastik och idrott åk 1-2.....	694
Gymnastik och idrott åk 3-6.....	699
Gymnastik och idrott åk 7-9.....	708
HUSLIG EKONOMI	719
ELEVHANDLEDNING	725
Elevhandledning årskurs 1-6.....	726
Elevhandledning årskurs 7-9.....	727

Godkänd i nämnden Svenska rum 10.12.2015.

Uppdaterad:

- 28.1.2016 (slöjd och huslig ekonomi)
- 15.6.2016 (lärokurserna för judendom, islam, katolsk tro och ortodox tro samt lärokursen livsåskådning för årskurserna 1-6 i läroämnet religion, B1-lärokurserna i årskurs 6 i finska (i läroämnet det andra inhemska språket) och engelska (i läroämnet främmande språk), A2-lärokursen i spanska och ryska i läroämnet främmande språk, lärokursen svenska som andra språk i läroämnet modersmål och litteratur),
- 23.3.2017 (hälsokunskap, livsåskådning årskurs 7-9 och B2-lärokurser i främmande språk),
- 18.5.2017 (B1-lärokurs i finska och engelska),
- 14.12.2017 (krav för godkänt i mo, ma och engelska, ändring i inledande text kap. 14),
- 14.6.2018 (finska, A-lärokurs, åk 1 och 2 (a-finska och mofi))
- 25.4.2019 (ändring på grund av ändring i timfördelning för den grundläggande utbildningen på svenska i Esbo fr.o.m. 1.8.2019)
- 13.6.2019 (Godkännande av läroämne, B2-lärokurs i engelska)
- 12.12.2019 (ändring i läroämnet det andra inhemska språket, finska A1-lärokurs, gällande åk 1-2)
- 13.2.2020 (ändring av kap. 5.4.3 Flexibel grundläggande utbildning)
- 11.6.2020 (ändring av kap. 6 Bedömning)
- 10.6.2021 (ändring av kap. 14 Läroämnen för årskurs 7-9)

INLEDNING

Den grundläggande utbildningen anordnas i enlighet med de nationella normerna och läroplanen för den grundläggande utbildningen på svenska i Esbo. Läroplanen är ett levande arbetsredskap för alla lärare. Personalen diskuterar läroplanen tillsammans ur olika perspektiv och hur den tillämpas i skolan i syfte att ge undervisning av hög kvalitet för varje elev. En elev har enligt lagen om grundläggande utbildning rätt att varje skoldag få undervisning enligt läroplanen. Alla som arbetar med eleverna ska verkställa den läroplan som utbildningsanordnaren godkänt och följa övriga normer som reglerar arbetet. Hur läroplanen för den grundläggande utbildningen förverkligas följs upp som en del av skolans utvärderings- och utvecklingsarbete. Läroplanen utvecklas och uppdateras vid behov.

Beredningen av läroplanen för den grundläggande utbildningen på svenska i Esbo har gjorts i ett brett samarbete. Personalen, eleverna, vårdnadshavarna, samarbetspartner och andra intresserade har haft möjlighet att delta i arbetet på många olika sätt. Representanter för social- och hälsovården har haft möjlighet att kommentera de kommunala texterna och ledningsgruppen för barn och ungas välmående också har behandlat frågor i läroplanen beträffande barns och ungas välbefinnande på sina möten.

Läroplanen för den grundläggande utbildningen på svenska kompletteras bland annat av följande planer: Läroplanen för förskoleundervisningen, handboken för ordnande av stöd och elevvård, planen för att främja barns och ungas välfärd, språkstrategin 2015-2019 och Svenska bildningstjänsters plan för hållbar utveckling samt Digiberättelsen.

Texter med grå bakgrund är utvalda citat ur grunderna för den grundläggande utbildningens läroplan 2014. Texten är länkad till de nationella läroplansgrunderna. De övriga texterna definierar de gemensamma riktlinjerna för den undervisningen på svenska i Esbo. De skovisa delarna i läroplanen är markerade med rutor. De ämnesvisa delarna är gemensamma för alla skolor, med undantag av de tillägg som skolorna gör i enlighet med vad som bestäms i denna läroplan. Tillsammans bildar dessa delar en helhet som läraren ska följa i sin planering, sitt genomförande och sin utvärdering av undervisningen.

2 DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN SOM GRUND FÖR ALLMÄNBILDNING

Den grundläggande utbildningen ska ge eleverna möjlighet att lägga grunden för en bred allmänbildning och att fullgöra sin läroplikt. Den ska också ge eleverna förutsättningar och behörighet för studier på andra stadiet. Den ska hjälpa eleverna att hitta sina egna styrkor och att med hjälp av lärandet bygga en framtid.

Den grundläggande utbildningen har förutom uppdraget att undervisa och fostra ett samhälleligt uppdrag, ett kulturellt uppdrag och ett framtidsuppdrag.

Den grundläggande utbildningen ska utvecklas som en läroplansmässigt och pedagogiskt sammanhängande helhet. Samarbeta med förskoleundervisningen ökar långsiktigheten i arbetet. I mån av möjlighet ska man även samarbeta med läroanstalter inom följande utbildningsstadium.

2.1 Den lokala läroplanens betydelse och förpliktelser som styr undervisningen

Vid planering och anordnande av samt beslutsfattande om grundläggande utbildning ska barnets bästa i första hand beaktas. Utgångspunkten för ordnandet av undervisning, handledning och stöd är att eleven har en god, trygg och inspirerande skoldag på svenska. Den svenskspråkiga skolan har en särskild uppgift i att värna om det svenska språket samt erbjuda möjlighet för eleverna att uppleva och växa i den finlandssvenska kulturen och traditionen. Undervisningen i de svenska skolorna ska ordnas så att den utbredda tvåspråkigheten beaktas. Elever ska oberoende av sin språkliga och kulturella bakgrund ges förutsättningar att i en svenskspråkig miljö utveckla och förstärka sin språkliga- och kulturella identitet i ett mångkulturellt samhälle.

Skolans verksamhet ska ordnas så att förutsättningarna för alla elevers välbefinnande, utveckling och lärande är så gynnsamma som möjligt. Både kollektiva och individuella behov i skolgemenskapen beaktas i ordnandet av undervisningen. Det centrala i utbildningen är elevens tillväxt och att eleven lär sig, samt inhämtar kunskaper och färdigheter i enlighet med sina egna förutsättningar. Eleverna ska få känna glädje över att lära sig och få stöd för sin egen utveckling. Undervisningen utvärderas och utvecklas systematiskt. Samarbetsmöjligheter utanför skolan beaktas i undervisningen.

2.2 Värdegrunden

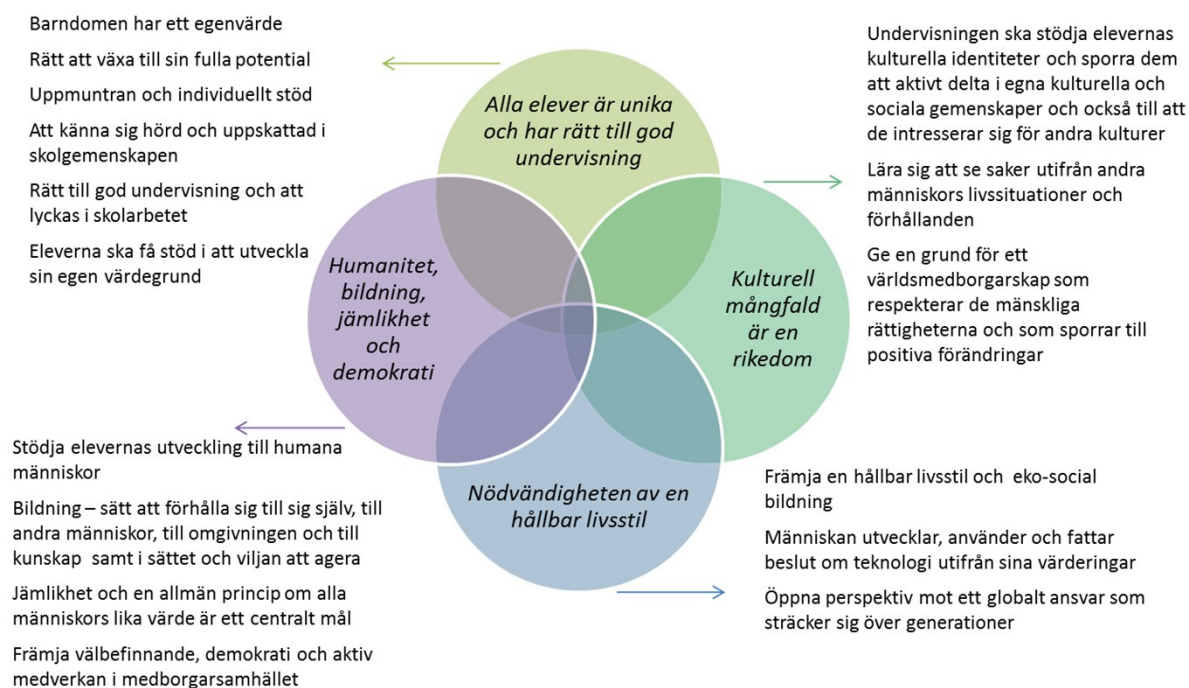

Bild 1 Sammanfattning av värdegrunden i grunderna för den grundläggande utbildningens läroplan 2014

Värdegrunden för den grundläggande utbildningen i Esbo bygger på de värden som finns beskrivna i de nationella grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014 samt på värderingar för Esbo stad som stadsfullmäktige beslutat om:

Esbo är invånar- och kundorienterad. I Esbo är det viktigt att det går bra i vardagen. De bästa resurserna i Esbo är invånarna, sammanslutningarna och företagen. Aktiva invånare och partnerskap garanterar resultatrika tjänster efter invånarnas behov.

Elever, vårdnadshavare och personal fungerar tillsammans så att varje elev har bästa möjliga förutsättningar att växa, utvecklas och lära sig. Elever, vårdnadshavare och samarbetspartner bygger aktivt upp skoldagen tillsammans. Elevens lärtig från småbarnspedagogiken och förskolan till den grundläggande utbildningen och vidare till andra stadiet byggs upp med eleven som utgångspunkt.

Skolan är initiativtagande i att bygga upp samarbetet med vårdnadshavarna. Hemmen informeras regelbundet om hur och vad eleven lär sig i skolan för att ge vårdnadshavarna möjlighet att uppskatta och stöda sitt barns lärande. Eleverna är aktiva i sin egen lärprocess. Rektorn leder enheten genom att föra regelbundna diskussioner om lärandet med eleverna.

Esbo är en ansvarig föregångare. Esbo är fördomsfri, kreativ och öppen, ifrågasätter det rådande och har mod att göra saker annorlunda. Esbo utnyttjar forskning och internationell erfarenhet, utför försök och tål också att dessa misslyckas. Utvecklingen av Esbo är socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar.

Vi är fördomsfria, kreativa och öppna för nya förfaringssätt. Vi använder forskningsresultat och erfarenheter från utvecklingsprojekt för att utveckla verksamheten. Vi undersöker och utvecklar aktivt vår egen verksamhet och lär oss av varandra. Vi vill utnyttja innovativa arbetssätt och -redskap. Vi utvecklar speciellt nya digitala lärmiljöer som möjliggör lärande oberoende av tid och rum.

Social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet är både ett mål för fostran och en princip som styr all verksamhet. Eleverna lär sig att göra medvetna val ur ett hållbart perspektiv. I undervisningen konkretiseras olika hållbara valmöjligheter för eleverna med beaktande av elevens ålder.

Eleven ses som en aktiv och kompetent individ som har lust och förmåga att interagera med andra. Läraren söker tillsammans med eleverna sätt att arbeta och lära sig som är naturliga för eleverna samt utvecklar sin undervisning för att motsvara dessa.

Esbo är rättvis. Vi handlar öppet, rättvist, jämlikt, jämställt, humant och tolerant.

I skolorna i Esbo bemöts alla med respekt. I skolgemenskapen skapas en gemensam uppfattning om respektfullt bemötande. Genom att vara rättvisa och positiva fungerar de vuxna som goda förebilder för eleverna.

Alla elever och deras familjer har samma rättigheter, skyldigheter och lika värde. Eleverna växer och lär sig i gemenskapen samtidigt som var och ens individualitet tas till vara. Eleverna får växa och studera i en psykiskt och fysiskt trygg miljö, där var och en har möjligheter att lära sig och att lyckas. Tanken om elevens bästa styr verksamheten.

2.3 Synen på lärande

Lärprocessen och motivationen styrs av elevernas intresse, värderingar, arbetssätt och känslor samt erfarenheter och uppfattningar om sig själv som en lärande individ

Bild 2 Sammanfattning av synen på lärande i grunderna för den grundläggande utbildningens läroplan 2014

I den grundläggande utbildningen i Esbo kompletteras beskrivningen av synen på lärande i läroplansgrunderna med ett perspektiv av positiv pedagogik. Genom att identifiera och utnyttja elevernas styrkor stärks deras tro på sin egen förmåga. Uppmuntrande handledning och respons ökar elevernas tro på sina egna möjligheter, vilket i sin tur främjar intresset att lära sig och viljan att utvidga och fördjupa sitt eget kunnande.

Värdegrunden och synen på lärande diskuteras regelbundet i skolan. Via diskussioner skapas en gemensam syn på hur dessa tillämpas i praktiken.

Skolans egna anteckningar: Skriv text här

3 DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGENS UPPDRAG OCH ALLMÄNNA MÅL

De nationella målen för undervisning och fostran regleras i lagen om grundläggande utbildning och mera ingående i statsrådets förordning.

Utgående från målen i statsrådets förordning ska undervisningen ses som en helhet som ska utveckla sådan allmänbildning som behövs i den tid vi lever nu och som skapar grund för livslångt lärande. Utöver kompetens inom olika vetenskapsgrenar ska man sträva till en ämnesöverskridande kompetens.

Bild 3 Sammanfattning av de nationella målen för undervisning och fostran

3.1 Mångsidig kompetens

Med mångsidig kompetens avses en helhet som består av kunskaper och färdigheter, värderingar, attityder och vilja. Kompetens innebär också förmåga att använda sina kunskaper och färdigheter på det sätt som situationen kräver.

Behovet av mångsidig kompetens uppstår ur de förändringar som sker i den omgivande världen.

Målen för mångsidig kompetens beaktas i planeringen av undervisningen i olika läroämnen och mångvetenskapliga lärområden samt i den övriga verksamheten i skolan. Varje läroämne bygger upp kompetenserna genom att tillämpa innehållet och metoderna inom läroämnet för att stöda utvecklingen av mångsidig kompetens. Mångsidig kompetens är beskrivs utifrån sju kompetenser som har flera beröringspunkter med varandra. Den grundläggande utbildningen på svenska i Esbo betonar särskilt att den digitala kompetensen är starkt anknuten till de övriga sex kompetenserna.

Grunden för mångsidig kompetens läggs redan i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. Utvecklingen fortsätter systematiskt genom hela den grundläggande utbildningen vidare till andra stadiet. Målen för mångsidig kompetens preciseras i årskurshelheterna. Förutsättningarna för utveckling av mångsidig kompetens stärks i takt med att eleverna utvecklas. En sammanfattande beskrivning av de olika kompetenserna finns som bilaga till läroplanen.

Läraren handleder eleverna att bli medvetna om och utveckla sin mångsidiga kompetens. Läraren följer systematiskt upp utvecklingen av mångsidig kompetens hos varje elev. Eleven och elevens vårdnadshavare får regelbundet respons om utvecklingen av mångsidig kompetens hos eleven. Respons om utvecklingen av mångsidig kompetens betonas särskilt vid de årliga bedömningssamtalen och bedömning vid etappmålen (se kap. **Error! Reference source not found.**).

Bild 4 Mångsidig kompetens, betoning inom den grundläggande utbildningen på svenska i Esbo

Arrangemang och åtgärder med vilka skolan stöder att målen för mångsidig kompetens uppfylls: Skriv text här

Gemensamma överenskommelser i skolan för att följa upp mångsidig kompetens: Skriv text här

Skolans egna anteckningar: Skriv text här

4 VERKSAMHETSKULTUREN I EN ENHETLIG GRUNDLÄGGANDE UTBILDNING

4.1 Verksamhetskulturens betydelse och utvecklandet av den

Den grundläggande utbildningen ska utvecklas som en läroplansmässigt och pedagogiskt sammanhängande helhet.

Verksamhetskulturen spelar en central roll när det gäller att skapa enhetlighet i den grundläggande utbildningen.

En skolas verksamhetskultur är dess historiskt och kulturellt formade sätt att arbeta. Den är en helhet som bygger på

- tolkning av de normer och mål som styr arbetet
- ledning samt organisering, planering, genomförande och utvärdering av arbetet
- kompetens som finns i skolan och hur man utvecklar skolans verksamhet
- pedagogik och professionalitet
- kommunikation, atmosfär, daglig praxis och lärmiljöer
-

Verksamhetskulturen kan utvecklas och förändras. Målet är att skapa en verksamhetskultur som främjar lärande, delaktighet, välbefinnande och en hållbar livsstil.

Värdegrunden och målen för den grundläggande utbildningen konkretiseras i verksamhetskulturen. En verksamhetskultur består av både officiella och inofficiella värden, attityder, handlingsmönster, verksamhetsformer och beteenden. En gemensam verksamhetskultur skapas i interaktion mellan alla som medverkar i gemenskapen. För att garantera ett jämlikt bemötande av alla parter i gemenskapen uttalas och synliggörs verksamhetskulturen i skolan.

Verksamhetskulturen ska byggas upp så att den konsekvent stöder målen för den grundläggande utbildningen. De beslut som skolan fattar gällande skoldagens struktur och överig verksamhet som ordnas formar även skolans verksamhetskultur. Skolan ska bygga upp skoldagen i enlighet med principerna för utvecklandet av verksamhetskulturen. Principerna för utvecklandet av verksamhetskulturen ses som jämbördiga. Också målen för den gemensamma elevvården beaktas.

Skolorna utvecklar sin verksamhetskultur på lika grunder för att garantera enhetlighet mellan skolorna, men också lokala möjligheter, förutsättningar, behov och individuella intressen för varje skola beaktas i utvecklingsarbetet. Alla skolor har en stark, enhetlig verksamhetskultur där gemenskapen stöder och främjar växande och lärande som helhet.

4.1.1 Principer för utvecklandet av verksamhetskulturen

Bild 5 Sammanfattning av principerna för utvecklandet av verksamhetskulturen i grunderna för grundläggande utbildningens läroplan 2014

Utgångspunkten är en skola för alla elever. Eleverna erbjuds, i förhållande till sina förutsättningar, lämpliga utmaningar samt behövligt stöd för sitt lärande och sin utveckling. Verksamhetskulturen utvecklas så att varje barn har möjlighet att agera, utvecklas och lära sig som en unik individ och som medlem i gemenskapen. Alla som arbetar i skolan bär ansvar för elevens lärande och skolgång samt hens välmående i skolgemenskapen. Varje elev har rätt att må bra i sin skola.

Förståelse och respekt mellan individer och grupper samt ett ansvarsfullt agerande gentemot varandra utgör grunden för skolans verksamhetskultur. Varje skola ska ha en plan för jämställdhet och likabehandling, som är en bilaga till läroplanen. Resultatenheten Svenska bildningstjänster har en gemensam stomme för planen.

Verksamhetskulturen främjar en dialog eleverna emellan, mellan eleverna och de vuxna samt mellan de vuxna i skolan. Personalen är medveten om sin roll som förebilder för eleverna. Eleverna deltar i planeringen, genomförandet och utvecklingen av skolans verksamhet tillsammans med en öppen, aktiv och handledande personal.

Verksamhetskulturen främjar samarbete, gemensamt ansvarstagande och delaktighet. Delaktighet främjas genom mångsidigt samarbete med hemmen, olika organisationer och andra aktörer. Tillsammans strävar man efter att skapa en öppen mötesplats för de som är delaktiga i skolans gemenskap. Ett fungerande samarbete förutsätter att alla tar sitt ansvar och är medvetna om sin roll inom samarbetet. Målet är att skapa en meningsfull helhet för eleverna mellan de aktörer som är verksamma i skolan.

Verksamhetskulturen i skolan värnar om den finlandssvenska kulturella och språkliga identiteten samt beaktar enskilda elevers kulturella bakgrund. Det ska vara naturligt att använda olika språk parallellt i skolans vardag. Skolan ger en kunskapsgrund för eko-social bildning där eleven uppmuntras att öppet bemöta mångfald.

Skolan stöder alla sina medlemmar i lärandet på ett mångsidigt sätt. Personalen utvecklar aktivt verksamheten i skolan samt erbjuds möjligheter och uppmuntras till att pröva nya metoder och flexibla lösningar. Verksamhetskulturen uppmuntrar eleverna till att pröva och experimentera samt ger utrymme till aktiviteter, kreativitet, motion, lek och upplevelser.

Hur förverkligar skolan principerna för utvecklandet av verksamhetskulturen: Skriv text här

- **En lärande organisation** Skriv text här
- **Välbefinnande och trygg vardag** Skriv text här
- **Kommunikation och mångsidiga arbetssätt** Skriv text här
- **Kulturell mångfald och språkmedvetenhet** Skriv text här
- **Delaktighet och demokrati** Skriv text här
- **Likabehandling och jämlikhet** Skriv text här
- **Ansvar för miljön och en hållbar framtid** Skriv text här

Hur är elever och vårdnadshavare delaktiga i utvecklandet av skolans verksamhetskultur: Skriv text här

4.2 Lärmiljöer och arbetssätt

4.2.1 Lärmiljöer

Med lärmiljöer avses de lokaler, platser, grupper och aktiviteter, där studierna och lärandet sker. Lärmiljöer innefattar också redskap, tjänster och material som används i undervisningen. Lärmiljöerna ska stödja elevernas individuella och gemensamma utveckling, lärande och kommunikation.

Välfungerande lärmiljöer främjar kommunikation, delaktighet och kollaborativt kunskapsbyggande. De ger också möjlighet till aktivt samarbete med utomstående aktörer eller sakkunniga.

Målet med utveckling av lärmiljöerna är att de bildar en mångsidig och flexibel pedagogisk helhet.

Eleverna ska delta i utvecklingen av lärmiljöerna. Lärmiljöerna ska planeras utifrån elevernas individuella behov.

Lärmiljöerna ska vara föränderliga, inspirerande och tillåtande. De möjliggör verksamhet av olika slag både enskilt och i grupp. Lärmiljöerna har inslag av den lokala kulturen, naturen och hembygden samt inslag som stöder elevens språkutveckling.

I skolarbetet ska man systematiskt använda sig av olika lärmiljöer och sträva efter att regelbundet ta ut undervisningen ur klassrummet. Med hjälp av virtuella och digitala lösningar samt samarbete med olika aktörer är det möjligt att utvidga lärmiljön.

4.2.2 Arbetssätt

Utgångspunkt för valet av arbetssätt är de mål som ställts upp för undervisningen samt elevernas behov, förutsättningar och intressen. Varierande arbetssätt stödjer och styr såväl undervisningsgruppens som den enskilda elevens lärande. Arbetssätt som lämpar sig för olika åldrar och olika undervisnings- och lärsituationer ska användas i undervisningen. Genom mångsidiga arbetssätt och bedömningsmetoder får eleverna möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt. Vid val av arbetssätt ska man sträva efter att identifiera och förändra könsbundna attityder och rutiner.

Vid val av arbetssätt ska olika läroämnens särdrag och utvecklingen av mångsidig kompetens beaktas.

Differentiering i undervisningen ska styra valet av arbetssätt. Differentieringen ska grunda sig på kännedom om eleverna och vara ett centralt pedagogiskt perspektiv i all undervisning. Differentiering berör studiernas omfattning och djup, arbetsrytm, arbetsgång och elevernas olika sätt att lära sig. Differentieringen ska utgå från elevens behov och möjligheter att själv planera sina studier, att välja olika arbetssätt och studera i egen takt.

Läraren ska välja arbetssätt i samråd med eleverna och handleda dem i synnerhet i användningen av nya arbetssätt för att de på så sätt ska bli mera självständiga och målinriktade i sitt sätt att arbeta.

Mångsidiga arbetssätt bidrar till att alla elever har möjligheter att få upplevelser av att lyckas och känna glädje i lärande. Arbetssätt som uppmuntrar eleverna till aktivitet och växelverkan betonas i undervisningen. Genom valet av arbetssätt kan läraren också stöda kollaborativt lärande. Läraren skapar möjligheter till helhetsbaserat lärande och samarbete inom skolan och aktörer utanför skolan. I val av arbetssätt betonas också språkinläringens betydelse. I en språkmedveten skola är alla vuxna både språkliga förebilder och språklärare i det läroämne de undervisar.

Digital teknologi ska användas för att främja arbetet. Med digital teknologi kan elevens förmåga att tänka, dra logiska slutsatser och lösa praktiska problem synliggöras. Digital teknologi främjar kollaborativt lärande och växelverkan och gör det möjligt att lära sig av andra och dela sina kunskaper med andra. Eleven använder aktivt digitala verktyg, innehåll och tjänster till att utveckla sin egen inlärningsprocess och fördjupa sitt lärande. Eleverna lär sig digitala färdigheter och förstår de teknologiska principerna så att de är i stånd till kreativ problemlösning och förmår välja teknologiska lösningar som stöder deras lärande.

Handledning ingår i all undervisning. Läraren vägleder eleverna att hitta sitt eget sätt att lära sig och att välja arbetssätt som lämpar sig för situationen. Läraren finns till för eleverna och är alltid aktivt närvarande i elevernas lärande. Att diskutera målen för undervisningen och lärandet med eleverna är en del av skolans vardag. Medvetenhet om målen för undervisningen stöder elevernas förmåga att reflektera över sitt eget lärande och vara delaktiga i planeringen av undervisningen. Läraren ger regelbunden, uppmuntrande respons till eleverna. Responsen ska knyta an till elevernas styrkor och på ett respektfullt sätt lyfta fram elevens utvecklingsområden. Metoder för självbedömning och kamratbedömning används systematiskt. Varje skola gör upp en handledningsplan. Resultatenheten Svenska bildningstjänster har en gemensam stomme för handledningsplanen.

4.2.3 KULPS – kultur- och motionsstigen

Kulps – kultur- och motionsstigen är en helhet av kultur, motion och bibliotekstjänster som är skapad för eleverna inom den grundläggande utbildningen i Esbo. Inom KULPS kan elevernas lärmiljöer bland annat vara stadens historiska platser, muséer, bibliotek, konstutställningar, konserter, filmer, scenkonst, mångsidiga idrotts- och motionsplatser och den egna närmiljön och omgivningen användas som lärmiljöer för eleverna.

KULPS-utbudet stöder lärandet i enlighet med målen för undervisningen i de olika läroämnena och deras innehåll samt utvecklingen av mångsidig kompetens. KULPS berikar skolornas möjligheter att förverkliga mångvetenskapliga lärområden.

Varje elev har rätt att få delta i KULPS. Målet är att varje elev får delta på kulturstigen, motionsstigen och biblioteksstigen minst en gång under lärsåret. Under de nio åren i den grundläggande utbildningen blir centrala konst- och kulturinstitut, bibliotek samt motions- och idrottsplatser i Esbo bekanta för varje elev och de kan ta del av olika kultur- och idrottsutbud även på sin fritid.

4.2.4 Fostran till företagsamhet

Eleverna uppmuntras till att vara initiativtagande och driftiga. Eleverna handleds på ett sätt som är lämpligt för åldern att se betydelsen av arbete och företagsamhet i livet och samhället. Under den grundläggande utbildningen stöds elever att bli företagsamma och lära sig ekonomisk ansvarsfullhet för framtiden. Eleverna får bekanta sig med yrken i närmiljön och med arbetslivet utanför skolan, till exempel i form av dagsverk och praktisk arbetslivsorientering (PRAO) samt i Företagsbyn.

4.2.5 Sammanhållen förskole- och nybörjarundervisning (SFN)

Sammanhållen förskole- och nybörjarundervisning (SFN) är en verksamhetsform där förskolan och årskurs 1 och eventuellt årskurs 2 utgör en helhet. Inom denna helhet samarbetar förskolepersonalen och läraren för nybörjarundervisningen. Detta möjliggör arbete med åldersblandade barngrupper under en längre tidsperiod och utbyte av pedagogisk kompetens.

I den sammanhållna förskole- och nybörjarundervisningen erbjuds barnet arbete utgående från dess egen utvecklingsnivå, oavsett ålder. På detta vis skapas en miljö som gynnar alla barn och där de enskilda individerna stöder varandra på olika sätt. Fördelen med den sammanhållna undervisningen är att den binder samman övergången från förskolan till nybörjarundervisningen och ger därmed barnet en trygg miljö.

Sammanhållen förskole- och nybörjarundervisning förverkligas i skolan på följande sätt (görs upp i samarbete med närförskolan): Skriv text här

4.3 Helhetsskapande undervisning och mångvetenskapliga lärområden

Enligt förordningen om grundläggande utbildning är det huvudsakliga målet med undervisningen att eleverna ska få en bred allmänbildning samt vidga sin världsbild. Det förutsätter såväl kunskaper och färdigheter inom olika vetenskapsgränar som tvärvetenskapliga kunskaper och kunskaper som kombinerar olika vetenskapsgränar.

Helhetsskapande undervisning hjälper eleverna att uppfatta helheter och att se samband mellan innehållet i olika läroämnen och med olika företeelser i livet. Målet är att skapa möjligheter för eleverna till helhetsbaserat lärande, att förstå förhållandet mellan olika fenomen och på vilket sätt de är beroende av varandra.

Helhetsskapande undervisning förutsätter ett pedagogiskt grepp, där läraren i sin planering utgår från elevernas tidigare kunskaper och ser till att mål, innehåll och arbetssätt hänger ihop och kompletterar varandra, så att eleverna har möjlighet att uppleva både innehållet i undervisningen och den egna lärprocessen som en meningsfull helhet.

De sju delområdena av mångsidig kompetens inklusive målen som fastställs i grunderna för läroplanen ger riktlinjer och underlag för en helhetsskapande undervisning. Undervisningen i varje läroämne anknyts till företeelser i den verkliga världen och beaktar elevernas intressen. Undervisningen i olika läroämnen kan även bindas samman på olika sätt för att stöda detta.

4.3.1 Mångvetenskapliga lärområden

Mångvetenskapliga lärområden är ett sätt att förverkliga helhetsskapande undervisning. Mångvetenskapliga lärområden är helhetsskapande studieperioder som grundar sig på samarbete mellan läroämnena. Lärområdena ska avspegla värdegrunden och synen på lärande. De ska återspegla principerna för utvecklandet av verksamhetskulturen och stöda utvecklingen av mångsidig kompetens.

De mångvetenskapliga lärområdenas mål och innehåll samt hur de förverkligas beskrivs i den skolvisa läroplanen och preciseras årligen i läsårsplanen. Detta görs i enlighet med de mål som är uppställda för de mångvetenskapliga lärområdena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Planeringen och förverkligandet av mångvetenskapliga lärområden förutsätter samarbete mellan läroämnena som representerar olika perspektiv samt utnyttjande av skolans övriga verksamhet. Det är viktigt att eleverna deltar i planeringen av de mångvetenskapliga lärområden och att innehållet i lärområdena intresserar eleverna.

Alla läroämnena ska i tur och ordning delta i genomförandet av ett lärområde på det sätt som respektive lärområde förutsätter. I studierna utnyttjas de infallsvinklar, begrepp och metoder som är kännetecknande för de olika läroämnena. Omfattningen av ett lärområde ska planeras så att eleverna har tid att fördjupa sig i innehållet och att arbeta målinriktat, mångsidigt och uthålligt.

I de svenska skolorna i Esbo ska eleven varje läsår få ta del av flera mångvetenskapliga lärområden som studeras under en längre period. Eleverna ska få respons under den tid man arbetar med lärområdet. De mångvetenskapliga lärområdena är en del av undervisningen i de ämnen som varit inkluderade i lärområdet och beaktas således i bedömningen av läroämnena.

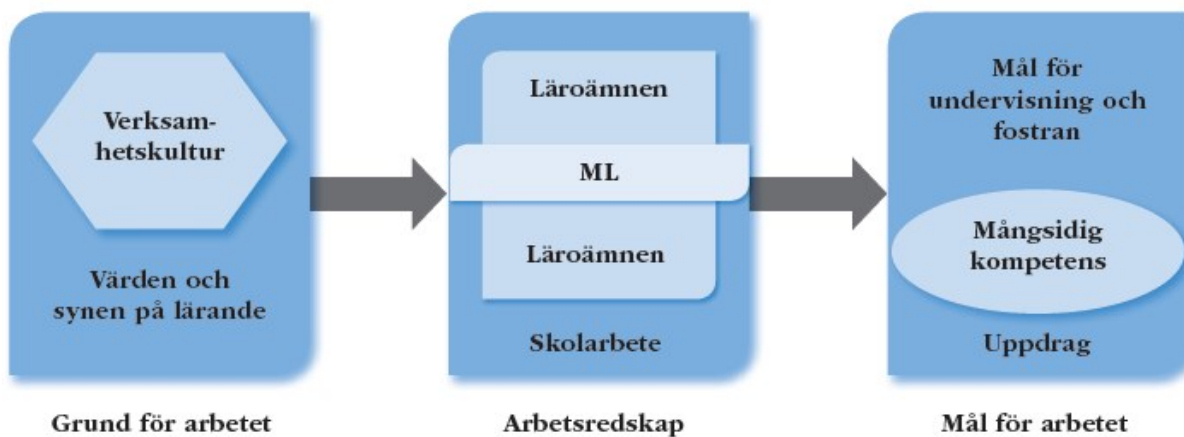

Bild 6 Mångvetenskapliga läromåden (ML), ur grunderna för grundläggande utbildningens läroplan 2014

Hur förverkligas helhetsskapande undervisning i praktiken i skolan? Skriv text här

Hur förverkligas de mångvetenskapliga lärområdena i skolan? Skriv text här

- **Hur beaktas elevernas delaktighet i planeringen av de mångvetenskapliga lärområdena?**
Skriv text här
- **Hur följer skolan upp, utvärderar och utvecklar förverkligandet av de mångvetenskapliga lärområdena?**
Skriv text här

Skolan gör en närmare beskrivning som en del av läsårsplanen för varje mångvetenskapligt lärområde som innehåller följande delar:

- **Vilka läroämnen som ingår i det mångvetenskapliga lärområdet**
- **Omfattningen av det mångvetenskapliga lärområdet**
- **Mål, innehåll och bedömning av lärande inom det mångvetenskapliga lärområdet**
- **Hur utvecklingen av utvecklingen av mångsidig kompetens främjas**
- **Samarbete med utomstående aktörer**

Skolans egna anteckningar: Skriv text här

5 SKOLARBETE SOM FRÄMJAR LÄRANDE OCH VÄLBEFINNANDE

5.1 Gemensamt ansvar för skoldagen

Skoldagen ordnas så att den är trygg och enhetlig ur elevens perspektiv, så att undervisning och annan verksamhet som stöder undervisningen skapar en meningsfull helhet. Detta stöder elevens heltäckande välbefinnande, utveckling och lärande samt uppnåendet av målen för den grundläggande utbildningen. Ansvaret för skoldagen tillhör alla som är delaktiga i att förverkliga den. Detta innebär att personalen, eleverna, vårdnadshavarna och andra samarbetsparter bär ansvar för att för egen del främja en trygg och enhetlig skoldag. *Skolan fostrar och handleder eleverna i att bemöta skolkamrater och personal med respekt och följa skolans gemensamma regler. Till elevens skyldigheter hör att inte mobba eller diskriminera och inte heller äventyra andra elevers, skolgemenskapens eller studiemiljöns säkerhet eller hälsa. Personalen ska utgöra goda förebilder för eleverna och främja elevens trygghet och säkerhet i alla situationer. Om någon i personalen misstänker eller upptäcker trakasserier, mobbning, diskriminering eller våld i skolan eller på väg till eller från skolan är hen skyldig att informera vårdnadshavaren för den elev som misstänks för detta och för den elev som utsatts för detta.*

5.2 Samarbete

5.2.1 Elevernas delaktighet

Skolarbetet ska ordnas så att det grundar sig på elevernas delaktighet och på att eleverna blir hörda i skolarbetet.

Eleverna ska uppmuntras och stödas att vara aktiva, delaktiga och påverka sitt lärande, sin omgivning och sin vardag. Målet är att varje elev utifrån sina egna förutsättningar är aktiv i att planera sitt eget skolarbete. Läraren fungerar som en handledare och stöder eleven att ta ansvar för sin lärandeprocess.

Eleverna uppmuntras till att uttrycka sina åsikter. Eleven stöds i att framföra dem konstruktivt genom att lyssna, kompromissa och ta hänsyn till andra. Läraren ska se till att eleverna får erfarenheter av samarbete enligt demokratiska principer.

Eleverna garanteras verkliga möjligheter att vara delaktiga i och påverka skolans verksamhet och i mån av möjlighet även vara delaktiga i och påverka andra viktiga beslut angående skolan. Att upptäcka att den egna åsikten är viktig förstärker elevernas lust att vara delaktiga och påverka egna och gemensamma ärenden. Skolgemenskapen förstärks av vänelevsverksamhet och elevrådet/-kåren. Elevrådet/-kåren har en öppen diskussion och ett öppet samarbete med skolans personal, direktion och andra aktörer i omgivningen. I årskurserna 7-9 har eleverna rätt till representation i skolans direktion.

Skolorna samarbetar aktivt med ungdomsfullmäktige för att uppmuntra eleverna att följa och aktivt påverka ärenden som berör dem.

Elevernas delaktighet och elevmedverkan förverkligas i skolan på följande sätt: Skriv text här

5.2.2 Samarbete mellan hem och skola

Ett konstruktivt samarbete mellan hem och skola är ett effektivt stöd för elevens lärande och skolgång samt utveckling. Vårdnadshavare har huvudansvaret för fostran och skolan har huvudansvaret för undervisningen. Vårdnadshavares uppgift är att stöda, uppmuntra och leda barnens skolgång samt att övervaka att barnet fullgör sin läroplikt. Skolans uppgift är att stöda hemmen i deras fostringsuppgift. Detta sker genom att uppmuntra vårdnadshavare till ett ansvarsfullt föräldraskap och att aktivt stöda barnen i studierna. Vårdnadshavare respekteras för sin kännedom om och sitt ansvar för sina barn, och bemöts som jämställda parter. Ibland kan information om elevens hemförhållanden behövas för att kunna arrangera elevens undervisning på ett ändamålsenligt sätt. Bestämmelserna om sekretess gäller för sådan information. Målet med samarbetet är att bygga upp ett förtroendefullt och konstruktivt samarbete med vårdnadshavare.

Ett meningsfullt samarbete bygger på ömsesidig respekt för varandra. Alla parter ansvarar för upprätthållandet av ett fungerande samarbete. För att stöda samarbetet ska skolan erbjuda vårdnadshavare mångsidiga samarbetsformer, tillgång till information och möjlighet att komma med initiativ. Skolan beaktar familjers olika behov av samarbete. Familjer med annan kulturell bakgrund görs förtrogna med det finländska skolsystemet och dess kutymer. Tolk kan användas som stöd för samarbete med vårdnadshavare. Samarbetet mellan hem och skola sker både på individ- och skolnivå. Skolan samarbetar med vårdnadshavare så att vårdnadshavare för sin del kan stöda sitt barns målinriktade lärande och skolgång. Läraren får ökad kännedom om eleven genom interaktion med hemmet, vilket hjälper läraren att planera och genomföra undervisningen. Då eleven är i behov av stöd för sitt lärande och sin skolgång är samarbetet betydelsefullt för att identifiera, planera och förverkliga de nödvändiga stödåtgärderna.

Vårdnadshavare har rätt att delta i skolans läroplansarbete, särskilt då det gäller att fastställa värdegrunden, målen för fostran och ordningsreglerna. Vårdnadshavare har rätt att delta i utvärderingen av undervisningsarrangemangen. Skolan ordnar årligen minst ett tillfälle för vårdnadshavare att träffa barnets lärare och för att få information om läsårets program inklusive principerna för förverkligandet skolans verksamhet. Vårdnadshavare har rätt att årligen träffa barnets klasslärare/klassföreståndare personligen och att vid behov ta kontakt med skolans elevvårdsgrupp, elevhandledare och/eller andra lärare. Skolan kontakter vårdnadshavarna och har skyldighet att informera dem om angelägenheter som berör elevens välbefinnande och studieframgång.

Vårdnadshavarna har rätt till representation i skolans direktion. En av direktionens uppgifter är att utveckla nya och mångsidiga förfaringsätt för att främja samarbetet mellan hem och skola. Även föräldraföreningen och klassombud främjar samarbetet med vårdnadshavarna och utvecklingen av gemenskapen i klasserna och skolan.

Utöver befintliga strukturer för samarbetet utvecklar skolorna nya samarbetsformer som stöder dialogen med hemmet. Skolan ger vårdnadshavarna information om olika samarbetsformer mellan hem och skola samt om främjandet av välbefinnandet och tryggheten i skolgemenskapen. Vårdnadshavarna informeras om läroplanen, ordnandet av undervisningen och handledningen, bedömningen i anslutning till studierna, elevernas möjligheter att få stöd och elevvård. Skolan ger vårdnadshavare information om hur uppgifter som gäller det egna barnet hanteras, hur information erhålls och överförs, samt om frågor kring sekretess. Informations- och kommunikationstekniken ska utnyttjas i syfte att förbättra både informationsgången och kontakten mellan hem och skola. Vårdnadshavarna har möjlighet att följa undervisningen. Med tanke på eleverna och undervisningen är det önskvärt att vårdnadshavare kommer överens med läraren om en lämplig tidpunkt.

Skolan samarbetar med hemmet på följande sätt (t.ex. verksamhetsmodeller, ansvars- och arbetsfördelning):

- **på skolnivå** Skriv text här
- **på klassnivå** Skriv text här
- **på individnivå** Skriv text här

5.2.3 Skolans interna samarbete och samarbete med andra parter

Skolans interna samarbete

Ett gott samarbete inom personalen bidrar till att målen för undervisning och fostran ska uppnås. Skolarbetet ska ordnas på ett ändamålsenligt och flexibelt sätt genom samarbete och arbetsfördelning.

Skolorna ska också samarbeta med varandra. Målet är att främja att undervisningen är enhetlig och utvecklas samt att stärka personalens kompetens.

Personalen i skolan samt övriga sakkunniga som arbetar med eleverna och deras vårdnadshavare bildar en mångprofessionell fostringsgemenskap. Det betyder att vars och ens kunskaper och erfarenheter förenas för att skapa de bästa förutsättningarna för att främja välmående, trivsel och lärande.

Till skolans personal hör att delta i enhetens läroplansarbete och i andra pedagogiska diskussioner för att skapa en gemensam förståelse för skolans mål och för att implementera läroplanens innehåll i vardagen. Under ledning av rektorn utvärderas och utvecklas skolans verksamhet och verksamhetskultur. Dessa är inte statiska utan lever i tiden utgående från rådande omständigheter. Var och en har ansvar för att bidra till det gemensamma arbetet samt att följa de gemensamma riktlinjerna. Personalen har rätt till representation i skolans direktion.

Skolan samarbetar med andra skolor för att utveckla den grundläggande utbildningen. Via samarbetet främjas en jämlik grundläggande utbildning. Tillsammans med förskoleundervisningen och läroanstalter på andra stadiet skapas kontinuitet i elevens lärostig.

Samarbete behövs särskilt vid övergångarna i den grundläggande utbildningen och när eleven byter skola. Olika övergångar i elevens lärtig är viktiga skeden i hans liv. En smidig övergång främjar elevens känsla av trygghet och välbefinnande. Förfaringssätten ska utvärderas och utvecklas genom samarbete mellan personalen. Även respons från eleverna och vårdnadshavarna ska beaktas.

Eleverna och vårdnadshavarna har möjlighet att bekanta sig med skolan, verksamheten och i mån av möjlighet personalen inom nybörjarundervisningen innan undervisningen inleds. När en elev börjar i skolan ska skolan diskutera den grundläggande utbildningens mål, uppdrag och förfaringssätt med elever och vårdnadshavare.

När en elev flyttar från förskolan till skolan, hålls ett överlåtelsemöte mellan personalen i de bägge enheterna med vårdnadshavares tillstånd. Med vårdnadshavares tillstånd kan även planen för barnets lärande samt en eventuell tilläggsbilaga flyttas från förskolan till skolan.

När en elev byter skola har eleven och vårdnadshavaren rätt att få bekanta sig med den nya skolan och dess verksamhet i förväg. Vid etappmålen (se kap. **Error! Reference source not found.**) samt vid andra övergångar får eleven handledning och tillräckligt stöd för att övergången ska vara smidig. När en elev byter skola hålls ett överlåtelsemöte mellan personal i de bägge enheterna med vårdnadshavares tillstånd.

Syftet med överlåtelsemöten är att stöda skolans beredskap att ta emot eleven och att skapa kontinuitet i elevens lärande. Vid överlåtelsemöten som gäller en elev med behov av stöd deltar vårdnadshavare och vid behov sakkunniga.

I handledning som ges i slutskedet av den grundläggande utbildningen ska man tillsammans med eleven utreda lämpliga möjligheter till fortsatta studier och säkerställa att det stöd som eleven behöver fortsätter på andra stadiet. Eleven själv och vårdnadshavaren till en elev som behöver stöd ska i slutskedet av den grundläggande utbildningen ges information och möjlighet att diskutera med elevhandledaren och sakkunniga inom elevvården särskilda frågor i anslutning till elevens fortsatta studier.

Målet är att alla övergångar sker i samförstånd med vårdnadshavarna. Med samtycke av elevens vårdnadshavare kan sekretessbelagda uppgifter överföras i syftet att anordna elevens grundläggande utbildning på ett ändamålsenligt sätt. Nödvändig information för att anordna undervisningen kan dock överföras utan vårdnadshavares samtycke (se kap. [7 STÖD FÖR LÄRANDE OCH SKOLGÅNG](#) samt kap. [8 ELEVVÅRD](#)). Med tanke på samarbetet och förtroendet mellan parterna är det alltid bra att i första hand be vårdnadshavarnas samtycke till att överföra information.

Skolan har följande förfaringssätt vid övergång från förskola till skola (beskrivs i samarbete med närförskolan): Skriv text här

Skolan har följande förfaringssätt för övergångar inom den grundläggande utbildningen: Skriv text här

Skolan har följande förfaringssätt för samarbete med andra stadiet och övergången till andra stadiet: Skriv text här

Samarbete med andra parter

Undervisningen präglas av ett mångsidigt och målmedvetet samarbete med olika aktörer, både kommunala och övriga samarbetspartner. Samarbetet med olika aktörer utvecklas i enlighet med målsättningarna för den grundläggande utbildningen och för att främja elevens lärande. I samarbete beaktas en fungerande informationsgång.

Beskrivning av skolans samarbete med andra parter: Skriv text här

5.3 Fostrande samtal och disciplinära åtgärder

Den som deltar i utbildning har rätt till en trygg studiemiljö, arbetsro och ostörda studier. Skolan kan påverka arbetsron på många sätt, främst genom utveckling av verksamhetskulturen, samarbete, gemensamt ansvar och omsorg. Genom att utveckla pedagogiska lösningar och bygga upp en atmosfär som präglas av förtroende och omsorg skapas förutsättningar för en bra arbetsro. För att trygga arbetsron och ta itu med olämpligt uppförande har utbildningsanordnaren också rätt att använda fostrande samtal och olika disciplinära åtgärder. Om förfaringssätten vid fostrande samtal och disciplinära åtgärder regleras i lagen om grundläggande utbildning.

I Esbo används en gemensam plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder. I planen beskrivs användningen av fostrande samtal och disciplinära åtgärder samt förfaringssätten kring dem. Planen är en bilaga till läroplanen och den innehåller skolvisa delar.

5.4 Olika sätt att anordna undervisningen

5.4.1 Årskursintegrerade studier

Årskursintegrerade studier innebär flexibla arrangemang som ger möjlighet till en individuell studiegång. Årskursintegrerade arrangemang kan tillämpas i studier för en hel skola, endast vissa årskurser eller enskilda elever. De kan också tillämpas för att till exempel stödja elever med särskild begåvning eller som ett sätt att förebygga studieavbrott.

Årskursintegrerade studier genomförs i enlighet med studieprogram som bygger på studiehelheter. Studiehelheterna planeras utifrån målen och innehållet i de olika läroämnena.

Skolan kan bestämma att ordna en del av undervisningen årskursintegrerat. Ifall skolan anordnar årskursintegrerad undervisning ska studiehelheterna beskrivas i den skolvisa läroplanen. Studiehelheterna beskrivs med utgångspunkt i målen och innehållet i de olika läroämnena och timfördelningen i Esbo. I den skolvisa läroplanen ska beskrivas:

- skolans sätt att anordna årskursintegrerad undervisning
- vilka studiehelheter som ingår i lärokursen som studierna består av
- timfördelningen samt målen för och innehållet i undervisningen för dessa studiehelheter
- vilka studiehelheter som är obligatoriska och vilka som är valfria för eleven
- hur man följer upp och bedömer hur studierna och studiehelheterna fortlöper

I särskilda fall kan eleven studera enligt ett eget studieprogram i stället för den årskursindelade lärokursen. I ett sådant fall ska en plan för elevens lärande göras. I planen fastställs och beskrivs de studiehelheter som ingår i elevens studieprogram, i vilken ordning de studeras samt enligt vilken tidsplan. Ur planen framgår också eventuella särskilda mål samt utvärdering och uppföljning. Innan planen görs ska ett förvaltningsbeslut om årskursintegrerade studier fattas av undervisningschefen.

5.4.2 Undervisning i sammansatt klass

Med sammansatt klass avses en undervisningsgrupp som består av elever från olika årskurser eller, vid årskursintegrerade studier, elever i olika åldrar. En sammansatt klass kan bildas antingen på grund av lågt elevantal eller av pedagogiska skäl.

Undervisning kan då det är ändamålsenligt anordnas i sammansatta klasser. Ifall undervisning anordnas i sammansatta klasser beskrivs de centrala förfaringssätten i den skolspecifika läroplanen. Den noggrannare planeringen av undervisningen, till exempel hur årsveckotimmarna i de olika läroämnena fördelas per årskurs, definieras i läsårsplanen.

Beskrivning av hur undervisningen i sammansatta klasser ordnas och vilka förfaringssätt som tillämpas: Skriv text här

5.4.3 Flexibel grundläggande utbildning

Syftet med flexibel grundläggande utbildning är att minska studieavbrott och förebygga utslagning. Målet är att förstärka elevens studiemotivation och livskompetens samt att helhetsmässigt stöda elevens lärande och skolgång under den grundläggande utbildningen. I flexibel grundläggande utbildning får eleven stöd vid övergången till studier på andra stadiet, huvudsakligen inom yrkesutbildningen, och undervisningen strävar efter att ge eleven sådana färdigheter som behövs för att genomföra studierna. I verksamheten betonas elevens motivation för att ta ansvar för sin egen framtid. Verksamheten stöder elever med bristande motivation och elever som underpresterar att förstärka och utveckla sina kunskaper och färdigheter samt att öka sin kompetens att hantera sitt liv och sin vardag.

FLEX-klassens verksamhet är avsedd för elever i årskurserna 8 och 9. I första hand antas elever i årskurs 9 och om det därefter finns lediga platser kan även elever i årskurs 8 antas.

Anordnande av undervisning

Flexibel grundläggande utbildning anordnas i huvudsak i enlighet med den grundläggande utbildningens allmänna läroplan. Undervisningen ordnas i en egen grupp (FLEX-klass) i skolan, på arbetsplatser och i andra adekvata lärmiljöer. I undervisningen tillämpas aktiverande och mångsidiga undervisningsmetoder samt arbetssätt och olika lärmiljöer utnyttjas. Fokus ligger på yrkesövergripande samarbete mellan olika organisationer.

Ungefär en tredjedel av undervisningen för eleverna genomförs på arbetsplatser eller i andra adekvata lärmiljöer. Eleverna utför enligt läroplanen utarbetade, individuellt anpassade inlärningsuppgifter i skolan, på arbetsplatser eller i andra lärmiljöer. I anslutning till uppgifterna handleds eleverna till att gradvis ta ett ökat ansvar för sina studier. För att eleven får tillräcklig handledning är individuella arrangemang nödvändiga. För närhandledningen på arbetsplatsen ansvarar en arbetstagare, som handleder och stöder eleven i inläringen i arbetet.

För alla elever i flexibel grundläggande utbildning görs en plan för elevens lärande. I planen för elevens lärande beskrivs hur den flexibla grundläggande utbildningen ordnas för eleven i skolan, på arbetsplatser och i övriga lärmiljöer. En elev i flexibel grundläggande utbildning kan delta i undervisning i andra klasser i skolan om det stöder elevens lärande och skolgång. Deltagandet i undervisningen i andra klasser definieras i elevens plan för lärande. I planen definieras även hur elevens vårdnadshavare kan stöda skolgången.

Ett team, bestående av en specialklasslärare och en handledare, ansvarar för verksamheten i FLEX-klassen. Specialklassläraren i FLEX-klassen har huvudansvar för undervisningen och samarbetet med vårdnadshavarna. Handledarens uppgift är att erbjuda personligt stöd för eleverna, både individuellt och i grupp, och delta i samarbetet med elevernas vårdnadshavare. Hen deltar mångsidigt i FLEX-gruppens verksamhet och följer upp elevernas övergång till andra stadiet. Handledaren ansvarar för att skapa och koordinera samarbetet med arbetsplatserna. FLEX-teamet besöker arbetsplatserna och följer hur studierna framskrider. Skolan ingår ett skriftligt avtal om arbetsfördelningen och ansvar mellan lärare/handledare och de personer som ansvarar för handledningen på en arbetsplats.

Samarbete, stöd för lärande och skolgång samt elevvård

Vårdnadshavarna är skolans viktigaste samarbetspartner i anordnandet av flexibel grundläggande utbildning. FLEX-klassens verksamhets sätt förutsätter engagemang från hemmet. Utökad kontakt mellan hem och skola konkretiseras bl.a. vid uppgörandet av planen för elevens lärande och vid uppföljningen av elevens skolgång.

Inom ramen för FLEX-klassens verksamhet samarbetar skolan mångprofessionellt med andra sektorer i syfte att bygga upp stödnätverk för eleverna. Naturliga samarbetspartner är bland annat stadens ungdomsväsende samt social- och hälsovårdssektorn, yrkesläroanstalter, gymnasier och ungdomsverkstäder.

Eleverna i flexibel grundläggande utbildning har rätt till lagstadgat stöd, handledning och elevvård. Stöd och elevvård anordnas för elever i flexibel grundläggande utbildning i enlighet med läroplanen för grundläggande utbildning och Handboken för ordnande av stöd och elevvård. Elever i flexibel grundläggande utbildning omfattas av elevvården i den skola där klassen är placerad.

En elev inom flexibel grundläggande utbildning kan få allmänt eller intensifierat stöd. I undantagsfall kan en elev inom särskilt stöd ta del av verksamheten, förutsatt att eleven kan följa den läroplan som används i undervisningen och att arrangemanget som helhet kan anses ha ett mervärde för eleven. Om eleven omfattas av särskilt stöd görs en individuell plan (IP) för hur undervisningen ska ordnas. Eventuella särskilda elevvårdstjänster för en enskild elev specificeras i planen för elevens lärande/IP.

FLEX-klassen är en del av skolgemenskapen och eleverna deltar i skolans gemensamma verksamhet.

Bedömning

Inom den flexibla grundläggande utbildningen följs den grundläggande utbildningens principer om mångsidig och kontinuerlig uppföljning och utvärdering samt kriterier för elevbedömning. I FLEX-klassen ansvarar specialklassläraren för elevbedömningen.

Under perioderna för inläring i arbetet utvärderar arbetsgivaren elevens prestation tillsammans med eleven och FLEX-klassens specialklasslärare och handledare.

Antagning

Eleven ansöker om en plats i FLEX-klassen tillsammans med sina vårdnadshavare. Ansökningstiden till FLEX-klassen definieras läsårsvis av utbildningsanordnaren. Skolan, i vilken eleven för närvarande är inskriven i, stöder elevens ansökningsprocess och ansvarar för att ansökningen innehåller de bilagor som behövs. Ansökan består av följande ansökningshandlingar:

- en skriftlig ansökan av elev och vårdnadshavare
- en pedagogisk bedömning/utredning som elevens lärare gjort för ansökan till FLEX-klassen
- ett sakkunnigutlåtande (läkarutlåtande, psykologutlåtande eller social utredning som kuratorn gjort)
- en eventuell plan för elevens lärande eller individuell plan.

En pedagogisk bedömning av elevens lärande och skolgång ska göras innan en elev kan antas till FLEX-klassen. I undantagsfall kan en elev inom särskilt stöd ansöka till verksamheten, förutsatt att eleven kan följa den läroplan som används i undervisningen och att arrangemanget som helhet kan anses ha ett mervärde för eleven. För en elev som omfattas av särskilt stöd ska en pedagogisk utredning göras som grund för antagning till FLEX-klassen.

Utgående från ansökningarna kallas eleverna och deras vårdnadshavare till en intervju. FLEX-klassens lärare och handledare intervjuar eleven tillsammans med utbildningsanordnarens representant. Skolkuratorn från den skola eleven för tillfället går i deltar även i intervjun.

Beslut om antagning av en elev till FLEX-klass grundar sig på sakkunnigas helhetsbedömning av FLEX-undervisningens mervärde för eleven. Antagningen grundar sig på ansökan, intervjun och kriterier för antagning. Till FLEX-klassen kan antas årligen ca. 10 elever.

Kriterier för antagning:

- 1) I första hand antas elever i årskurs 9 och om det därefter finns lediga platser kan även elever i årskurs 8 antas.
- 2) Elever med annan hemkommun än Esbo kan antas till flexibel grundläggande utbildning, ifall det finns lediga platser.
- 3) För att bli antagen till flexibel grundläggande utbildning ska eleven dessutom fylla några av följande kriterier (både i a- och b-delen):

a) Eleven

- löper risk att bli utan avgångsbetyg för den grundläggande utbildningen (har eller löper risk att få underkända eller svaga vitsord)
- har låg motivation till skolgång och studier
- uppnår inte sin verkliga kapacitet
- har hög skolfrånvaro
- behöver mycket individuell handledning i sin skolgång och vid val av plats för fortsatta studier/yrke
- drar nytta av praktiska arbetsmetoder i studierna (lär sig bättre genom att göra och uppleva än att läsa)

b) Av eleven i flexibel grundläggande utbildning förväntas

- egen vilja att börja i FLEX-klassen
- förståelse av att FLEX-klassen är en möjlighet
- motivation att slutföra den grundläggande utbildningen och att få en studieplats på andra stadiet
- inriktning till praktiska studier och arbete
- förmåga att delta i PRAO-perioder
- beredskap att fungera i en grupp

Beslut om antagning till flexibel grundläggande utbildning är ett förvaltningsbeslut som fattas av undervisningschefen.

5.5 Undervisning i särskilda situationer

För att ordna undervisning och stöd för en elev som till exempel är allvarligt sjuk eller befinner sig i en svår livssituation förutsätts särskilda åtgärder.

5.5.1 Sjukhusundervisning

Den kommun där sjukhuset ligger är skyldig att för elever som är patienter på sjukhuset ordna undervisning i den omfattning det är möjligt med hänsyn till elevens hälsa.

Även kommuner där det finns en annan verksamhetsenhet inom den specialiserade sjukvården kan ordna undervisning för elever som får specialiserad sjukvård.

Sjukhusundervisningen är avsedd för elever som är patienter på sjukhuset eller har en vårdkontakt till sjukhuset. En plats i sjukhusundervisningen kan beviljas ifall den anses stöda elevens vård och habilitering som helhet. Även elever som i enlighet med en sakkunnigs bedömning kan dra nytta av den undervisning sjukhusskolan erbjuder kan beviljas plats i sjukhusundervisningen. En elev i sjukhusundervisningen kan få allmänt, intensifierat eller särskilt stöd. Stödnivån definieras utgående från pedagogiskt behov.

I sjukhusundervisningen anpassas undervisningen enligt elevens personliga resurser och livssituation. I sjukhusundervisningen betonas utöver fostran och undervisningen också pedagogisk habilitering samt ett tätt samarbete mellan lärarna i sjukhusundervisningen, lärarna i elevens egentliga skola, vårdnadshavarna och vårdinstanserna. Undervisningen i sjukhusskolan anordnas antingen i en grupp eller individuellt. Lärarna i sjukhusundervisningen erbjuder även konsultation och handledning för elever i specialsjukvård samt dessa elevers skolor.

Samarbete med eleven, elevens vårdnadshavare och vårdinstans samt elevens egentliga skola är viktigt vid planering av sjukhusundervisningen. En elev med placering i sjukhusundervisning behåller sin elevplats i sin egen skola. Personal i sjukhusundervisningen samarbetar regelbundet med elevens egentliga skola med tanke på anordnad av undervisning och elevvård. Eleven ska få det stöd som behövs vid övergången till sjukhusundervisning eller återgången tillbaka till sin egen skola.

Sjukhusundervisning på svenska i Esbo anordnas i samband med Jorvs sjukhus. Undervisningen leds av Finno skolas rektor som också fattar beslut om plats i sjukhusundervisningen.

5.5.2 Individuell undervisning

I de fall en elev omöjligt kan delta i någon form av undervisning som kommunen bedriver, kan beslut om individuell undervisning fattas för viss tid. Den individuella undervisningen beviljas för fyra (4), vid behov sex (6) timmar per vecka och för högst åtta (8) veckor. Beslutet om individuell undervisning ska föregås av diskussioner med eleven och elevens vårdnadshavare samt behandlas yrkesövergripande inom ramen för stöd för elevens växande och lärande på basis av en pedagogisk bedömning/utredning. En beskrivning av problemets art och en medicinsk eller psykologisk rekommendation ska finnas som grund för beslutet. Undervisningschefen fattar beslut om individuell undervisning. Beslut om individuell undervisning kräver nödvändigtvis inte ett beslut om särskilt stöd. En plan för elevens lärande/individuell plan (IP) ska göras för tiden för den individuella undervisningen.

5.6 Annan verksamhet som stödjer målen för undervisning och fostran

Det praktiska skolarbetet ordnas så att arrangemangen stöder målen för undervisning och fostran samt främjar en enhetlig verksamhetskultur i den grundläggande utbildningen. Annan verksamhet i skolan stärker för sin del upplevelsen av en bra och trygg skoldag samt möjliggör en enhetlig och omväxlande dag utifrån elevens perspektiv. De skolvisa arrangemangen kring annan verksamhet bestäms i läsårsplanen.

5.6.1 Klubbverksamhet

Klubbverksamhet är verksamhet utanför lektionstid som utgår från skolans mål för undervisning, fostran och handledning. Klubbverksamheten ska på ett mångsidigt sätt stödja elevernas växande och utveckling. Flexibla lösningar inom klubbverksamheten stödjer att elevens dag bildar en helhet.

Målet med klubbverksamheten är att erbjuda en meningsfull fritidsverksamhet som en naturlig del av elevens skoldag. Verksamheten stöder elevernas psykiska och fysiska växande, välmående och utveckling, ökar delaktighet, främjar fostringsarbetet mellan hem och skola samt ökar kännedomen om eleverna. Skolan beskriver sin klubbverksamhet

i läsårsplanen och informerar eleverna och vårdnadshavare om den. Skolan kan samarbeta med föräldraföreningen och andra samarbetsparter i anordnandet av klubbverksamheten.

Ett mångsidigt urval av klubbar kan även ses som en del av det allmänna stödet som eleverna får för sitt lärande och sin skolgång. Deltagandet i klubbverksamhet kan också planeras som en del av det intensifierade eller det särskilda stödet för eleven. I sådana fall är det ytterst viktigt att eleven är delaktig i planeringsarbetet från början eftersom deltagandet i klubbverksamhet är frivilligt för eleven. I planen för elevens lärande eller elevens individuella plan (IP) beskrivs hur klubbverksamheten kan stöda elevens uppställda mål.

5.6.2 Eftermiddagsverksamhet

De allmänna målen för eftermiddagsverksamheten är att genom helhetsbetonad verksamhet, i samarbete med skolan, stöda elevens välmående. Verksamheten ska erbjuda eleven mångsidig, ändamålsenlig verksamhet som främjar växandet och utvecklingen.

Skoldagen och eftermiddagsverksamheten utgör tillsammans en meningsfull helhet för eleven. Innehållet i eftermiddagsverksamheten bygger på planerad verksamhet i enlighet med verksamhetsplanen för eftermiddagsverksamheten på svenska i Esbo.

En välfungerande eftermiddagsverksamhet kan för sin del främja en elevs lärande och skolgång som en del av det allmänna stödet. Deltagandet i eftermiddagsverksamhet kan också planeras som en del av det intensifierade eller särskilda stödet för eleven. I detta fall beskrivs planen för elevens lärande eller i elevens individuella plan (IP) hur eftermiddagsverksamheten kan stöda de mål som ställts upp för eleven.

5.6.3 Skolbiblioteksverksamhet

Skolbiblioteket och andra bibliotek erbjuder aktiverande och stimulerande lärmiljöer och mångsidiga arbetsätt. Biblioteksverksamheten ska uppmuntra eleverna att självmant läsa och välja böcker, tillgodose deras kunskapsbehov, uppmuntra dem att söka information i olika källor och granska informationskällorna.

I varje skola i Esbo ordnas skolbiblioteksverksamhet. Målet för skolbiblioteksverksamheten är att stöda elevernas mångsidiga kompetens och läslust samt att stärka elevernas språkliga färdigheter. Inom ramen för skolbiblioteksverksamheten samarbetar skolan med de kommunala biblioteken. I samarbete med biblioteken fördjupas och breddas studier i litteratur. Eleverna uppmuntras att besöka bibliotek även på fritiden och senare i livet.

Skolbiblioteken i Esbo har en gemensam materialdatabas och ett gemensamt lånesystem.

Arrangemang för skolbiblioteksverksamhet: Skriv text här

5.6.4 Skolmåltiden

Syftet med skolmåltiden ska vara att stödja elevernas sunda växande och utveckling samt deras studieförmåga och måltidskunskap. Den som deltar i undervisningen ska varje skoldag avgiftsfritt få en fullvärdig måltid. Måltiden ska vara ändamålsenligt ordnad och övervakad.

En trivsamt skolmåltid ökar välbefinnandet i hela skolan.

Skolmåltiden är för eleverna en viktig del av skoldagen.

Om en elev har individuella behov som gäller kost, hälso- eller sjukvård, ska man tillsammans med eleven, vårdnadshavaren, personalen som ansvarar för måltiden och skolhälsovårdens representant komma överens om stödåtgärder och övervakning i samband med måltiden.

De måltider som serveras på skolorna är mångsidiga, varierande och av sitt näringsvärde fullvärdiga helheter. De årliga högtiderna beaktas i skolmåltiden. Vid högtiderna bjuds en festligare måltid som anknyter till temat. I planeringen av måltiderna beaktas näringsrekommendationerna som Statens näringsdelegation har utfärdat. En modellportion som hjälper eleven att sammanställa en fullvärdig måltid finns tillgänglig vid måltidssituationen.

Eleverna har möjlighet att delta i utvärderingen och utvecklingen av skolmåltiden och måltidssituationerna tillsammans med skolans personal och producenten för skolmåltiden. Tillsammans utvecklas trivseln och smidigheten i måltidssituationerna. Målet med måltidssituationerna är att förstå vikten av regelbundna måltider för välmåendet och att lära sig gott uppförande, umgänge vid måltider och bordsskick. Måltidssituationerna främjar också för sin del en hållbar och sund livsstil.

Eleverna har möjlighet att ha olika ansvarsuppdrag i samband med skolmåltiden, vilket stöder elevernas närings- och hälsofostran. Uppdragen kan också stöda elevernas fostran gällande sociala, estetiska och kulturella aspekter samt fostran i hållbar utveckling.

Beskrivning av skolans förfaringssätt gällande skolmåltiderna: Skriv text här

Gällande mellanmål har skolan följande principer: Skriv text här

5.6.5 Raster, morgonsamlingar och andra gemensamma evenemang samt studiebesök och lägerskolor

Rasterna, morgonsamlingarna och olika gemensamma evenemang är viktiga för gemenskapen i skolan, för elevernas sunda utveckling och sociala relationer samt för att eleverna ska orka i studierna.

Rastaktiviteterna planeras så att de stärker samhörigheten, utvecklar elevernas sociala relationer och möjliggör motion. Skolornas utrymmen och skolgården utvecklas så att de inspirerar och piggar upp eleverna och uppmuntrar till utevistelse under rasterna. Eleverna är delaktiga i planeringen av rastaktiviteter.

Andra gemensamma evenemang, studiebesök och eventuella lägerskolor kan användas för att utvidga lärmiljön och för att förverkliga helhetsskapande undervisning. Skolan beskriver raster, morgonsamlingar, andra gemensamma evenemang, studiebesök och lägerskolor i sin läsårsplan.

5.6.6 URHEA

Lagstads skola, Mattlidens skola och Storängens skola hör till nätverket för årskurserna 7-9 i huvudstadsregionens idrottsakademi (URHEA-nätverket). Skolan stöder unga idrottares växande och lärande genom att erbjuda möjlighet att kombinera skola och ett aktivt idrottande. Lagstad, Mattliden och Storängen beskriver URHEA-verksamheten skolvis.

Beskrivning av URHEA verksamheten i skolan: Skriv text här

Skolans egna anteckningar: Skriv text här

6 BEDÖMNING AV ELEVENS LÄRANDE OCH KUNNANDE I DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN

6.1. Bedömningens syften i den grundläggande utbildningen

Enligt lagen¹ och förordningen² om grundläggande utbildning har bedömningen av elevens lärande två syften som stödjer varandra. Syftet med bedömningen är att

- handleda och sporra eleven i studierna och att utveckla elevens förutsättningar för självvärdering (formativ bedömning).
- definiera i vilken mån eleven har uppnått målen som ställts upp för läroämnena (summativ bedömning).

Bedömningen i den grundläggande utbildningen fokuserar på lärandet, kunnandet, arbetet och uppförandet.Handledningen och sporrandet i studierna och utvecklingen av elevens färdigheter för självvärdering genomförs med hjälp av formativ bedömning. I vilken mån eleven har uppnått de mål som ställts upp för de olika läroämnena ska bedömas summativt.

Vid genomförandet av bedömningens syften ska de allmänna principerna för bedömningen följas. Skolorna ska ha enhetliga principer och förfaringssätt för bedömningen som blir konkreta i skolans bedömningskultur. Utbildningsanordnaren ska följa upp hur bedömningsprinciperna uppfylls i skolorna samt stödja utvecklingen av en enhetlig bedömningskultur.

I Esbo betonas positiv pedagogik, som även är en utgångspunkt för bedömning av lärande och kunnande. I skolan förs regelbundna diskussioner om bedömning och bedömningspraxis mellan lärare samt med elever och vårdnadshavare i syfte att skapa en bedömningskultur som stöder lärande. Speciellt i början av läsåret är det viktigt att informera elever och vårdnadshavare om bedömningspraxis.

Bedömningen ska vara sporrande och realistisk. I bedömningskulturen i Esbo betonas särskilt växelverkan mellan elev och lärare, som utgör en stor del av bedömningen. Eleven får handledande respons om sitt lärande och sin utveckling. Lärarens uppgift är att medvetandegöra eleven om den egna lärandeprocessen och hjälpa eleven vidare då hen stöter på svårigheter i det egna lärandet. Målet med handledningen av och responsen om lärande är att eleven stegvis tar ett större ansvar för sitt lärande, blir medveten om sin egen lärandeprocess och lär sig att själv påverka det egna lärandet i allt högre grad. Eleven och elevens vårdnadshavare ska vara medvetna om målen för undervisningen och föremål för bedömningen.

Den information som fås i samband med bedömningen utgör grunden för differentiering och bidrar till att tidigt identifiera elevernas eventuella behov av stöd. Bedömningen är också ett verktyg som läraren ska använda för egen självvärdering och för att reflektera över sitt arbete samt för att anpassa undervisningen enligt elevernas behov.

6.1.1 Formativ bedömning

Syftet med den formativa bedömningen är att handleda eleven i framstegen i studierna i relation till de uppställda målen. Den formativa bedömningen hjälper eleven att förstå sitt eget lärande, uppfatta sina styrkor och utveckla sina arbetsfärdigheter i syfte att nå de mål som ställts upp för läroämnet. Den formativa bedömningen är en del av undervisningen.

¹ Lagen om grundläggande utbildning (628/1998) 22 § 1 mom.

² Förordningen om grundläggande utbildning (852/1998) 10 § 2 mom.

Den formativa bedömningen är respons som stödjer och handleder lärandet. Responsen ska hjälpa eleven att förstå målen för läroämnet, att uppfatta sina egna framsteg i relation till de uppställda målen samt hur prestationerna kan förbättras i förhållande till de uppställda målen och kunskapskraven.

Självvärdering och kamratrespons är en del av den formativa bedömningen. Eleverna tränar under lärarens handledning på sina färdigheter i självvärdering och på att ge och ta emot kamratrespons. Dessa färdigheter ska tränas som en del av studierna i alla läroämnen. Självvärderingen och kamratresponsen inverkar inte på vitsordet eller det verbala omdöme som eleven ska få i läroämnet.

Målen för läroämnen och principerna för bedömningen ska klargöras för eleverna på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på elevernas ålder. Varje elev ska kunna bilda sig en uppfattning om vad som avses att hen ska lära sig och hur prestationerna bedöms. Under läsårets gång ska vårdnadshavarna informeras om elevens framsteg i studierna och om hans arbete och uppförande³.

Den formativa bedömningen ska alltid genomföras i syfte att uppnå målen för läroämnen som har ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och preciserats i den lokala läroplanen.

Den formativa bedömningen förutsätter ingen dokumentation.

Läraren observerar kontinuerligt elevernas läroprocesser, skapar mångsidiga tillfällen för eleverna att visa sitt lärande på olika sätt och kommunicera med eleverna om deras lärande. Med hjälp av den formativa bedömningen handleder läraren eleverna i deras lärande och synliggör på vilket sätt eleven kan främja sitt eget lärande. Den formativa bedömningen sker i huvudsak genom respons och interaktion mellan eleven och läraren i undervisningssituationer. Responsen ska vara kvalitativ och beskrivande och bestå av växelverkan där man analyserar och löser utmaningar i lärandet.

En del av den formativa bedömningen är bedömningssamtal som alla elever deltar i under läsåret. I bedömningssamtalet läggs fokus på elevens styrkor i lärande och skolgången samt behandlar elevens framsteg i lärande i relation till målen i undervisningen. I bedömningssamtalet deltar eleven och en eller flera av elevens lärare. Elevens vårdnadshavare erbjuds alltid möjlighet att delta i bedömningssamtalet. Bedömningssamtalet dokumenteras på pedagogiskt ändamålsenligt sätt.

6.1.2 Summativ bedömning

Syftet med den summativa bedömningen är att beskriva hur väl och i vilken mån eleven har uppnått de mål som ställts upp för läroämnen i den lokala läroplanen.

Den summativa bedömningen ska genomföras åtminstone i slutet av varje läsår och i slutet av den grundläggande utbildningen. Eleven och hans vårdnadshavare ska ändå även under läsårets gång informeras om elevens framsteg i studierna, och om elevens arbete och uppförande. ⁴ I slutet av varje läsår ska eleven ges ett läsårsbetyg, för vilket en summativ bedömning ska göras av i vilken mån eleven under det ifrågavarande läsåret har uppnått målen i de läroämnen som ingår i elevens studieprogram. I läsårsbetyget ska även ingå en bedömning av uppförandet. ⁵

Den summativa bedömningen ska genomföras i relation till de mål som ställts upp för läroämnen i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats för varje årskurs i den lokala läroplanen. Bedömningen i slutet av läsåret är en summativ helhetsbedömning av hur eleven presterat under hela läsårets gång.

³ Förordningen om grundläggande utbildning 10 §

⁴ Förordningen om grundläggande utbildning 10 §

⁵ Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 2 mom.

Slutbedömningen ska fokusera på de mål som ställts upp för läroämnena när den grundläggande utbildningens lärokurs avslutas.

Målen för läroämnena och principerna för bedömningen ska klargöras för eleverna på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på elevernas ålder. Varje elev ska kunna bilda sig en uppfattning om vad som avses att hen ska lära sig och hur prestationerna bedöms.

Den summativa bedömningen genomförs av läraren som undervisar eleven, eller, om lärarna är många, av lärarna gemensamt.⁶

Läraren ska dokumentera de omdömen av elevens prov på kunnande som inverkar på den summativa bedömningen.

Utöver läsårsbetyget (i slutet av varje läsår) och avgångsbetyget (i slutet av grundläggande utbildningen) ska eleven få summativ bedömningsinformation minst en gång under läsåret om hur målen i läroämnen nåtts. Hur och när den bedömningsinformationen under läsåret ges definieras skolvis

6.2 Allmänna principer för bedömningen

Följande principer för bedömningen ska följas i varje årskurs.

Bedömningen är jämlik

Bedömningen ska i samtliga årskurser grunda sig på likabehandling. Bedömningen som genomförs vid slutet av varje läsår i årskurserna 1–8 och vid slutbedömningen ska grunda sig på de mål som ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats i den lokala läroplanen. Varje elev ska få veta vad som avses att hen ska lära sig och hur hens lärande och kunnande bedöms. Slutvitsorden ska bildas på lika grunder i hela landet.

Bedömningen förutsätter öppenhet, samarbete och delaktighet

Syftet med bedömningen är att hjälpa eleven att uppfatta hur hen framskrider i studierna. Detta förutsätter kommunikation mellan läraren och eleven och respons för att främja att eleven uppnår målen. Till genomförandet av bedömningen hör att eleverna ges möjlighet att vara delaktiga, att identifiera elevernas styrkor samt att uppmuntra eleverna.

För att genomföra bedömningen förutsätts samarbete både i skolan och mellan skolan och hemmet. Syftet med samarbetet är att klargöra principerna för och förfaringssätten vid bedömningen för vårdnadshavarna. Eleven och vårdnadshavaren ska få tillräckligt med information om elevens lärande, kunnande, arbete och uppförande.⁷ Eleven och vårdnadshavaren har rätt att få information om grunderna för bedömningen och hur de har tillämpats i bedömningen av eleven.⁸

Bedömningen är systematisk och ändamålsenlig

Bedömningsförfarandena ska planeras som en logisk helhet och man ska försäkra sig om att principerna för bedömningen är enhetliga i skolan. Bedömningen ska genomföras både under läsårets gång och vid slutet av läsåret. Bedömningen ska endast fokusera på det som har ställts upp som mål i den lokala läroplanen. Läraren ska genomföra bedömningen utgående från prov på kunnande.

⁶ Förordningen om grundläggande utbildning 13 § 1 mom.

⁷ Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 1 mom.

⁸ Förordningen om grundläggande utbildning 13 § 2 mom.

Elevernas prestationer ska inte jämföras med varandra. Bedömningen ska inte basera sig på elevernas person, temperament eller andra personliga egenskaper.

Den information som fåtts utgående från bedömningen hjälper läraren att anpassa sin undervisning till elevernas behov. Bedömningen är också ett viktigt verktyg för att identifiera elevens eventuella behov av stöd. Samarbetet mellan lärarna i skolgemenskapen är nödvändigt för att bedömningen ska kunna genomföras ändamålsenligt.

Bedömningen är mångsidig

Elevernas lärande, kunnande, arbete och uppförande ska bedömas mångsidigt.⁹ Den mångsidiga bedömningen ska grunda sig på prov på kunnande som samlats in på olika sätt. Läraren ska välja förfaringssätten för bedömningen så att de är ändamålsenliga med tanke på bedömningens syften och målen för läroämnet. Eleven ska ha möjligheter att på olika sätt som är ändamålsenliga med tanke på målen visa vad hen kan och har lärt sig. I valet av bedömningsmetoder ska man beakta att det med endast en bedömningsmetod inte är möjligt att bedöma hur eleven uppnått samtliga mål som ställts upp för läroämnena.

Bedömningen grundar sig på mål och kunskapskrav

Bedömningen av lärande, kunnande och arbete ska grunda sig på de mål för läroämnena som ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats årskursvis i den lokala läroplanen. Bedömningen av uppförandet genomförs i relation till de mål som ställts upp för uppförande i den lokala läroplanen.

I bedömningen av elevens kunnande ska de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som härletts ur målen för läroämnena användas. Kunskapskraven har definierats för den bedömning som ska ges i slutet av de olika årskurserna och för slutbedömningen. Kunskapskraven är inte mål som ställts upp för eleverna, utan de beskriver vilken kunskapsnivå som krävs för olika vitsord.

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska prestationerna bedömas i relation till de gemensamma målen för den allmänna lärokursen och utifrån de ovan nämnda kunskapskraven.

Prestationer av elever som studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnena ska i dessa läroämnena bedömas i relation till de individuella mål som fastställs i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP). Ovan nämnda kunskapskrav används inte för att fastställa elevens kunskapsnivå. Lärokursen individualiseras först då eleven trots givet stöd inte verkar uppnå den kunskapsnivå som förutsätts för vitsordet 5.

Prestationer av en elev som deltar i undervisning som ordnas enligt verksamhetsområden ska bedömas i relation till de mål som ställts upp för respektive verksamhetsområde.

Om en elev studerat särskilt prioriterade områden i ett läroämne som definierats i planen för elevens lärande ska hans prestationer bedömas i relation till målen för den allmänna lärokursen utgående från de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Bedömningen beaktar elevens ålder och förutsättningar

Förfaringssätten vid bedömningen ska planeras och genomföras med beaktande av elevernas ålder och förutsättningar. Man ska ta i beaktande elevernas olika sätt att lära sig och arbeta samt se till att det inte finns hinder för dem att visa sitt kunnande.

⁹ Lagen om grundläggande utbildning 22 § 1 mom.

I bedömningen ska man fästa uppmärksamhet vid elevens hälsotillstånd och specialbehov. Behovet av stöd för lärande samt andra orsaker som inverkar på påvisande av kunnande ska beaktas i förfaringssätten vid bedömningen så, att eleven har möjlighet att med hjälp av specialarrangemang och alternativa metoder visa sitt kunnande.

I bedömningen av elever med invandrarbakgrund och elever med ett främmande språk som modersmål ska elevens kunskaper i undervisningsspråket och elevens språkkunskaper inom vetenskapsområdet i läroämnet som är mål för bedömningen beaktas.

6.3 Bedömning av lärande och kunnande

Bedömningen i den grundläggande utbildningen ska fokusera på elevens lärande och kunnande. Bedömningen av lärande anknyter till handledningen av lärprocessen och den respons som ska ges om den. Bedömningen av kunnande ska i sin tur fokusera på nivån av elevens kunskaper och färdigheter. Elevens lärande ska handledas och hans kunnande ska alltid bedömas i relation till de mål som ställts upp för de olika läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats för varje årskurs i den lokala läroplanen.

Vid bedömning av elevens kunnande ska de kunskapskrav användas som definierats i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som härletts ur målen för den bedömning som ska ges i slutet av de olika årskurserna och vid slutbedömningen.

I vilken mån målen för mångsidig kompetens uppnås ska inte bedömas separat från läroämnet. Då läraren genomför bedömningen i enlighet med målen och kunskapskraven för läroämnena bedöms även målområdena för mångsidig kompetens.

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska prestationerna bedömas i relation till de gemensamma målen för den allmänna lärokursen utifrån de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Prestationer av elever som studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnen ska i dessa läroämnen bedömas i relation till de individuella mål som fastställts i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP). De kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen ska inte användas för att fastställa elevens kunskapsnivå.

6.4 Bedömning av arbete

Bedömningen av arbetet är en del av bedömningen av läroämnet. Arbetet ska alltså inte bedömas separat från läroämnet. Bedömningen av arbetet grundar sig på målen för elevens arbetsfärdigheter som ingår i målen för läroämnena som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats årskursvis i den lokala läroplanen. Då läraren genomför bedömningen i enlighet med målen och kunskapskraven för läroämnet blir även arbetet bedömt.

Med arbetsfärdigheter avses färdigheter som eleven under tiden för den grundläggande utbildningen utvecklar i att arbeta självständigt och i grupp, att planera och utvärdera sitt eget arbete, att agera ansvarsfullt och försöka sitt bästa samt att agera konstruktivt i kommunikationssituationer.

Särskilda behov som berör elevens arbete ska om det behövs antecknas i planen för elevens lärande eller i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), så att de kan beaktas då bedömningen planeras och genomförs.

6.5 Bedömning av uppförande

Bedömningen av uppförandet ska genomföras i relation till de mål som ställts upp för uppförande i den lokala läroplanen och hur väl eleven uppnått dem. Målen som ställts upp för uppförande ska grunda sig på skolans verksamhetsätt och ordningsstadga. Uppförandet ska bedömas som en egen helhet i betygen och det vitsord eller verbala omdöme som eleven fått inverkar inte på vitsordet eller det verbala omdömet som ges i ett läroämne.

Särskilda behov som berör elevens uppförande ska om det behövs antecknas i planen för elevens lärande eller i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), så att de kan tas i beaktande när bedömningen av uppförandet planeras och genomförs.

I skolans fostrande uppdrag ingår att ge eleverna handledning samt kunskaper och färdigheter i anknytning till uppförande. Eleverna ska lära sig att ta hänsyn till andra människor och omgivningen och att följa gemensamt överenskomna handlingsätt och regler. De ska i olika kommunikationssituationer i skolan lära sig att uppföra sig sakligt och väl på det sätt som situationen kräver. Eleverna har också ett eget ansvar som medlemmar i skolgemenskapen. Det innebär att regelbundet delta i skolarbetet, att vara hygglig och bemöta sina skolkamrater och de vuxna i skolan med respekt och att följa gemensamma regler. Att respektera andra människors integritet, arbete och arbetsro samt sköta överenskomna uppgifter är nödvändigt i skolarbetet. Lagen om grundläggande utbildning förpliktar eleverna att delta i den grundläggande utbildningen, att utföra sina uppgifter samvetsgrant och att uppträda sakligt. **En elev ska enligt lag även låta bli att mobba eller diskriminera samt handla så att hen inte äventyrar andra elevers, skolgemenskapens eller studiemiljöns säkerhet eller hälsa.** Hemmet och skolan ska tillsammans handleda eleven att agera i enlighet med lagen och stöda eleven i skolarbetet.

Elevernas uppförande ska bedömas och eleverna ska ges handledande respons om sitt uppförande i relation till de mål som ställts upp för uppförandet. För att främja en jämlik grundläggande utbildning i Esbo även vad gäller bedömning av uppförande uppgör skolorna tillsammans mål för bedömningen av uppförande. Målen för uppförandet grundar sig på skolornas mål för fostran, principerna för utvecklandet av skolornas verksamhetskultur och skolans ordningsregler. Uppförandet bedöms i samarbete mellan de lärare som undervisar eleven på basis av de gemensamma målen för bedömningen av uppförande som fastställs skolvis i läroplanen.

6.6 Studiegången i den grundläggande utbildningen

6.6.1 Studiegången enligt årskurs

En elev uppflyttas till följande årskurs om hen i de olika läroämnena som ingår i årskursens lärokurs har fått ett siffervitsord eller ett motsvarande verbalt omdöme som motsvarar åtminstone hjälpliga kunskaper och färdigheter.¹⁰

Eleven kan också uppflyttas till följande årskurs, även om hens prestationer skulle vara underkända i något läroämne, om man bedömer att hen kommer att klara av studierna i följande årskurs med godkänt resultat. En elev kan stanna kvar i årskursen, om elevens prestationer under läsåret trots stödåtgärder har underkänts i ett eller flera läroämnena som ingår i årskursens lärokurs.

Om det finns risk för att elevens hela prestation under läsåret underkäns i något läroämne, ska eleven och vårdnadshavaren informeras om saken under läsåret och man ska komma överens om åtgärder för att stödja lärandet. Innan beslut fattas om att en elev stannar kvar i årskursen ska eleven beredas möjlighet att, utan att delta i undervisningen, vid ett särskilt tillfälle visa prov på att hen inhämtat godtagbara kunskaper och färdigheter i läroämnet i fråga.¹¹ Sådana tillfällen kan ordnas en eller flera gånger under läsåret eller efter läsårets slut på det sätt som bestäms

¹⁰ Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 1 mom.

¹¹ Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 1 och 2 mom.

i den lokala läroplanen. I det särskilda tillfället kan olika slags muntliga och skriftliga eller andra prestationer ingå för att eleven på bästa sätt ska kunna visa sitt kunnande.

Om tillfället ordnas efter läsårets slut, kan eleven i läsårsbetyget ges ett villkorligt beslut om kvarstannande. I beslutet ska anges vilka delar av årskursens lärokurs som förutsätter en godkänd prestation i ett särskilt tillfälle för att visa prov på kunnande för att eleven ska uppflyttas till följande årskurs.

En elev kan också stanna kvar i årskursen, trots att hen inte har underkända prestationer, om det anses ändamålsenligt med tanke på elevens allmänna framgång i skolan. Eleven och hens vårdnadshavare ska i ett sådant fall ges möjlighet att höras innan beslutet fattas.

Om en elev stannar kvar på klassen, förfaller elevens prestationer i ifrågavarande årskurs.¹²

Elevens framsteg i studierna och eventuellt behov av stöd följs upp kontinuerligt. Elevens prestationer i relation till målen för undervisningen behandlas i bedömningsamtal och bedöms i den bedömningsinformation som eleven får under läsåret. Ifall en elev löper risk att inte klara av lärokursen med godkänt vitsord i något ämne, trots givet stöd, ska skolan utan dröjsmål vara i kontakt med elev och vårdnadshavare för att diskutera och komma överens om åtgärder. Huvudsakligen är strävan att eleverna får det stöd de behöver för att fullgöra läroämnenas lärokurs under läsåret som en del av undervisningen.

Elever som trots givet stöd blivit underkända i ett ämne erbjuds möjligheten till ett särskilt prov (utan att delta i undervisning) för att visa att hen inhämtat godtagbara kunskaper och färdigheter i något läroämne, dvs. godkänt. Skolorna ordnar ett tillfälle för särskilt prov efter läsårets slut. Datum definieras i läsårsplanen. Det särskilda provet kan innehålla olika slags uppgifter, muntliga och skriftliga, för att eleven på bästa sätt ska kunna visa sina kunskaper. Eftersom provet ordnas efter läsårets slut, ges eleven först ett villkorligt beslut om kvarstannande i läsårsbetyget. Detta beslut kan ändras efter genomfört prov.

6.6.2 Studier enligt ett eget studieprogram

En elev kan studera över årskursgränserna enligt ett eget studieprogram, i stället för enligt en lärokurs som är indelad i årskurser. I den lokala läroplanen ska föreskrivas vilka studiehelheter som ska avläggas med godkänt resultat för att kunna framskrida i studierna i läroämnet i fråga. En elev som studerar enligt ett eget studieprogram får i slutet av läsåret ett läsårsbetyg över de studier som hen genomfört med godkänt resultat under läsåret i fråga och går efter det avslutade läsåret vidare i sina studier följande läsår.¹³

Genom studier enligt ett eget studieprogram kan man om det behövas undvika att eleven stannar kvar på klassen och på så sätt undvika att elevens alla prestationer under läsåret i fråga upphör att gälla. En elev som studerar enligt ett eget studieprogram kan stanna kvar på årskursen endast i det fall att den allmänna skolframgången är svag. En elev i årskurs nio räknas som elev i ifrågavarande årskurs ända tills hen avlagt hela den grundläggande utbildningens lärokurs och får ett avgångsbetyg eller avgår från skolan.¹⁴

Riktlinjerna för anordnande av årskursintegrerade studier enligt eget studieprogram definieras i kap 5.4.1. Bedömningen av en elev som fått beslut om årskursintegrerade studier baserar sig på elevens egna studieprogram. I studieprogrammet har definierats i vilken ordning och enligt vilka helheter eleven framskrider i sina studier. Eleven får ett läsårsbetyg i slutet av varje läsår samt övrig bedömningsinformation enligt vad skolan bestämt i den skolvisa delen av läroplanen. Elevens studieprogram tilläggs som bilaga till läsårsbetyget.

¹² Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 2 mom.

¹³ Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 3 mom.

¹⁴ Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 3 mom.

6.7 Gemensamma läroämnena och valfria ämnen som ska bedömas i slutet av läsåret

I den grundläggande utbildningen ska alla gemensamma läroämnena som ingår i elevens studieprogram bedömas separat i slutet av varje läsår.¹⁵ De gemensamma läroämnena som bedöms är modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, omgivningslära, fysik, kemi, biologi, geografi, hälsokunskap, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. I läsårsbetyget ska ett verbalt omdöme eller ett vitsord antecknas över i vilken mån eleven under läsåret har uppnått målen för läroämnena som ingår i elevens studieprogram.

Timmarna valfria konst- och färdighetsämnen är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst- och färdighetsämnen. Det innebär att eleven får ett verbalt omdöme eller ett vitsord för varje konst- och färdighetsämne i alla årskurser som eleven studerar ämnena. I betygen ges inget separat verbalt omdöme eller vitsord över timmarna valfria konst- och färdighetsämnen som eleven erbjudits och avlagt.

Målen och innehållen för läroämnena i mångvetenskapliga lärområden och de prov på kunnande som visats i samband med studier i mångvetenskapliga lärområden ska beaktas då man bildar vitsord i respektive läroämne. Bedömningen i de enskilda läroämnena ska planeras och eleverna ska känna till bedömningen innan arbetet med ett lärområde påbörjas. För mångvetenskapliga lärområden ges inga separata verbala omdömen eller vitsord.

De valfria ämnen som bildar en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska bedömas med siffror. Lärokurser i valfria ämnen som omfattar mindre än två årsveckotimmar och helheter bestående av sådana lärokurser ska bedömas verbalt med anteckningen "godkänd".

I årskurserna 1–3 ska de valfria ämnena som motsvarar timfördelningen i den grundläggande utbildningen bedömas antingen verbalt eller med siffror i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I årskurserna 4–9 ska siffervitsord ges för de valfria ämnen som omfattar minst två årsveckotimmar.

I årskurserna 1-3 ges bedömningen i både gemensamma och valfria ämnen i form av verbala betyg. Från och med läsårsbedömningen i årskurs 4 bedöms eleverna med siffror.

Valfria ämnen ingår i elevernas studier i årskurserna 4-9. Valfria ämnen som omfattar minst två årsveckotimmar bedöms med siffror i årskurserna 4-9. Lärokurser i valfria ämnen som omfattar mindre än två årsveckotimmar och helheter bestående av sådana lärokurser ska bedömas verbalt med anteckningen "godkänd".

Valfria konst- och färdighetsämnen är en del av undervisningen och bedömningen i det gemensamma läroämnet.

För en elev vars modersmål är något annat än undervisningsspråket och studerar modersmål enligt lärokursen svenska som andra språk används huvudsakligen sifferbedömning från och med läsårsbedömningen i årskurs 4 i gemensamma läroämnena och valfria ämnen som för övriga elever. I undantagsfall kan bedömningen ges som ett verbalt omdöme, förutom vid slutbedömningen, ifall det inte är möjligt att bedöma elevens lärande och kunnande på grund av att de språkliga färdigheterna i svenska ännu är under utveckling. **Det är viktigt att det verbala omdömet är utförligt och tydligt formulerat samt innehåller tillräckligt information om elevens lärande och kunnande.**

Vid bedömningen av läroämnena som studerats enligt individualiserad lärokurs används huvudsakligen sifferbedömning från och med läsårsbedömningen i årskurs 4 som för övriga elever. I undantagsfall kan bedömningen ges med ett verbalt omdöme i stället för sifferbedömning om det anses vara ur elevens perspektiv mer ändamålsenligt. Bedömningen av de individualiserade lärokurserna ska definieras i elevens individuella plan.

¹⁵ Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 2 mom.

6.8 Slutbedömning i den grundläggande utbildningen

Syftet med slutbedömningen är att definiera hur väl och i vilken mån eleven i slutet av den grundläggande utbildningen har uppnått de mål som ställts upp för de olika läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Siffervitsordet eller det verbala omdömet som ska ges i slutbedömningen ska beskriva elevens kunskapsnivå i relation till målen för lärokursen i läroämnet och kunskapskraven för slutbedömningen. Avgångsbetyget ska i slutet av den grundläggande utbildningen ges åt en elev som har uppnått målen för hela den grundläggande utbildningens lärokurs på en nivå som motsvarar åtminstone vitsordet 5.

Slutbedömningen ska genomföras på basis av det kunnande som eleven har visat i årskurserna 7–9 i relation till målen för lärokursen i läroämnet, utgående från de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

6.8.1 Bildandet av slutvitsord

Bildandet av slutvitsord ska grunda sig på den kunskapsnivå som eleven visat i relation till målen för lärokursen i läroämnet och kunskapskraven för slutbedömningen. Då ett slutvitsord bildas ska man ta i beaktande alla mål som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen för lärokursen i läroämnet och de därtill hörande kunskapskraven för slutbedömningen, oberoende av för vilken årskurs 7, 8 eller 9 enskilda mål har ställts upp i den lokala läroplanen. Bedömningen av de mål för läroämnen i vilka eleven visat sitt kunnande i årskurserna 7 och 8 ska beaktas då slutbedömningen genomförs. Den nivå av kunnande som baserar sig på dessa mål ska bedömas utgående från kunskapskraven för slutbedömningen.

Slutvitsordet är en helhetsbedömning som ska bildas utgående från målen och kunskapskraven för läroämnet. Om en elev uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål.

Bedömningen av elevens arbete ska ingå i vitsordet som ges i ett läroämne i slutbedömningen.

En elev som uppnått godkända resultat i ett läroämne vars studier avslutats i årskurs 7 eller 8 har inte möjlighet att genom tilläggsprestationer påverka sitt slutvitsord. Då slutbedömningen genomförs kan läraren be eleven om tilläggsprestationer enbart om det inte finns tillräckligt information om elevens kunnande. Genom tillräckliga stödåtgärder, användning av mångsidiga och, vid behov, alternativa bedömningsmetoder och specialarrangemang säkerställer skolan att eleven ges goda möjligheter att visa sitt kunnande redan då läroämnet undervisas.

6.8.2 Slutbedömningen av en elev som omfattas av särskilt stöd

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska hans prestationer bedömas i relation till målen för den allmänna lärokursen och utgående från kunskapskraven för slutbedömningen. Om eleven studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnen, ska elevens prestationer i läroämnena i fråga bedömas i relation till de individualiserade mål och innehåll som fastställts i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), inte i relation till kunskapskraven för slutbedömningen.

Vid bedömningen av läroämnen som studerats enligt individualiserade lärokurser kan verbalt omdöme användas i stället för siffervitsord också vid slutbedömningen. Lärokursen ska individualiseras först då eleven trots det givna stödet inte verkar uppnå den kunskapsnivå som förutsätts för vitsordet 5.

Slutbedömningen för en elev som omfattas av förlängd läroplikt grundar sig antingen på den grundläggande utbildningens allmänna lärokurser i läroämnen eller på individualiserade lärokurser, beroende på vad som bestämts i elevens beslut om särskilt stöd. Om studierna för en elev som omfattas av förlängd läroplikt genomförs i form av studiehelheter, ska bedömningen i betyget ändå ges per läroämne.

Om elevens studier har ordnats enligt verksamhetsområde, ska slutbedömningen basera sig på de mål som ställts upp i den individuella planen för hur undervisningen ska ordnas och ett verbalt omdöme ska ges för varje verksamhetsområde.

Vid bedömningen av läroämnena som studerats enligt individualiserad lärokurs används huvudsakligen sifferbedömning i slutbedömningen. I undantagsfall kan bedömningen ges med ett verbalt omdöme i stället för sifferbedömning om det anses vara ur elevens perspektiv mer ändamålsenligt. Bedömningen av de individualiserade lärokurserna ska definieras i elevens individuella plan.

6.8.3 Gemensamma läroämnena som ska bedömas i slutbedömningen

I slutbedömningen i den grundläggande utbildningen ska följande gemensamma läroämnena bedömas med siffror: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, fysik, kemi, biologi, geografi, hälsokunskap, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. Kunskapskraven för slutbedömningen definierar vilken kunskapsnivå som krävs i respektive läroämne för siffervitsorden 5, 7, 8 och 9.

I modersmål och litteratur kan eleven ha studerat enligt två olika för läroämnet fastställda lärokurser. Då ska de båda lärokurserna som eleven har avlagt i läroämnet modersmål och litteratur bedömas.

Om eleven har bytt lärokurs i modersmål och litteratur, det andra inhemska språket eller främmande språk, är det den lärokurs som eleven senast har studerat som ska bedömas i slutbedömningen. Samma sak gäller om eleven har bytt från ett åskådningsämne till ett annat eller från en lärokurs i ett åskådningsämne till en annan.

Om en elev i enlighet med ett beslut som avses i 18 § i lagen om grundläggande utbildning¹⁶ är helt befriad från studier i ett läroämne inom den grundläggande utbildningens lärokurs ska läroämnet i fråga inte bedömas. Det ska finnas särskilt vägande skäl för befrielse från studier i ett läroämne och beslutet ska övervägas individuellt för varje elev.

6.8.4 Bedömning av lärokurserna i konst- och färdighetsämnen i slutbedömningen

Konst- och färdighetsämnen som är gemensamma för alla elever är musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. Den lokala timfördelningen och elevernas eventuella egna val inverkar på när en elev ges det vitsord i ett konst- och färdighetsämne som ska antecknas i avgångsbetyget.

Timmarna valfria konst- och färdighetsämnen är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst- och färdighetsämnen. Det innebär att eleven får ett vitsord för varje konst- och färdighetsämne i avgångsbetyget. I avgångsbetyget ges inget separat vitsord över studier i timmarna valfria konst- och färdighetsämnen som eleven erbjödits och avlagt.

Då slutvitsordet bildas ska de kunskapskrav för slutbedömningen som fastställts för dessa läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen användas. Slutbedömningen ska genomföras i det skede då hela lärokursen i respektive konst- och färdighetsämne och även eventuella studier i timmarna valfria konst- och färdighetsämnen har avlagts. I avgångsbetyget ska omfattningen av den lärokurs som eleven avlagt antecknas för respektive konst- och färdighetsämne.

¹⁶ Lagen om grundläggande utbildning 18 § 1 mom.

6.8.5 Bedömning av valfria ämnen i slutbedömningen

De valfria ämnen som bildar en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska bedömas med siffror. Lärokurser i valfria ämnen som omfattar mindre än två årsveckotimmar och helheter bestående av sådana lärokurser ska bedömas verbalt med anteckningen "godkänd". Det kunnande som visats i ett valfritt ämne som hör till ett gemensamt läroämne och som ska bedömas med ett verbalt omdöme, kan höja slutvitsordet i läroämnet i fråga. Principen för att höja vitsordet ska skrivas ner i den lokala läroplanen.

Hur valfria ämnen erbjuds i skolorna definieras i kap 10.2. Skolorna definierar hurdana valfria ämnen som erbjuds i skolan. I årskurs 7-9 kan ett valfritt ämne erbjudas som en fördjupad helhet som hör till ett gemensamt läroämne. Ett valfritt ämne som hör till ett gemensamt läroämne och som bedöms verbalt med anteckningen "godkänd" kan höja slutvitsordet i läroämnet i fråga. I de skolvisa läroplansdelarna för de valfria ämnena ska det tydligt framgå om det valfria ämnet är fördjupning i ett gemensamt ämne eller om det är fråga om tillämpade studier.

6.8.6 Undervisning som betonar ett läroämne eller en särskild utbildningsuppgift och slutbedömning

Om en skola betonar ett visst läroämne eller en läroämneshelhet i sin läroplan eller ordnar undervisning på två språk, är skolans mål för undervisningen i detta ämne eller språk i allmänhet högre än målen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. För likvärdighetens skull ska prestationerna för de elever som deltar i undervisning som betonar ett läroämne eller en läroämneshelhet eller som deltar i undervisning på två språk, i slutet av den grundläggande utbildningen bedömas i relation till målen för läroämnena. För att definiera kunskapsnivån ska kunskapskraven för slutbedömningen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen användas.

Om årsveckotimmar för valfria ämnen används till den betonade undervisningen ska bedömningen i fråga om dessa timmar genomföras i enlighet med principerna för bedömningen av valfria ämnen. I undervisning på två språk ska elevens kunskaper i målspråket eller språkbadspråket som hen studerat bedömas utifrån målen och kunskapskraven för A-lärokursen i främmande språk eller det andra inhemska språket.

Tilläggsuppgifter om den betonade undervisningen och elevens prestationer kan vid behov ges i en separat bilaga till betyget.

6.9 Frånvaro och dess inverkan på bedömning

Eleven ska delta i undervisningen om hen inte tillfälligt beviljats befrielse från undervisningen på grund av sjukdom eller andra särskilda skäl. ¹⁷ Studierna för och bedömningen av en elev kan delvis ordnas på annat sätt om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd. ¹⁸

Om eleven är olovligt frånvarande och inte deltar i undervisning, prov eller andra möjligheter som hen erbjudits för att visa prov på sitt kunnande och hen inte har godkända prestationer i relation till de mål som fastställts i den lokala läroplanen, kan eleven i läsårsbetyget få ett underkänt vitsord i läroämnet.

Om eleven tillfälligt beviljats befrielse från undervisningen ska skolan säkerställa att eleven inte blir efter i undervisningen under sin frånvaro. Även för elever som är tillfälligt beviljade frånvaro från undervisningen ska den summativa bedömningen definiera i vilken mån eleven, genom mångsidiga prestationer, har uppnått målen som ställts upp för läroämnet. Om läraren, på grund av elevens tillfälliga frånvaro, behöver kompletterande information

¹⁷ Lagen om grundläggande utbildning 35 §

¹⁸ Lagen om grundläggande utbildning 18 § 1 mom.

om elevens kunnskap kan hen ge eleven möjlighet till tilläggsprestationer innan den summativa bedömningen genomförs. Godkända vitsord i läsårsbetyget kan inte höjas i efterhand.

6.10 Ny bedömning och rättelse av bedömning

Möjligheten till ny bedömning och rättelse av bedömning berör slutbedömningen och beslut som gäller studiegång och kvarstanning. En begäran om ny bedömning ska göras av vårdnadshavaren och den ska tillställas skolan inom två månader efter att vårdnadshavaren tagit del av informationen. Skolans rektor och elevens lärare beslutar tillsammans om den nya bedömningen.¹⁹

6.11 Betyg

Betyg som ska användas i den grundläggande utbildningen:

1. läsårsbetyg
2. mellanbetyg
3. skiljebetyg
4. avgångsbetyg.

Utbildningsanordnaren beslutar om betygets utformning.

6.11.1 Verbala omdömen och siffervitsord i betygen

I läsårsbetygen och eventuella mellanbetyg i årskurserna 1–3 ska verbalt omdöme eller siffervitsord användas i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. Om verbalt omdöme ges ska det framgå av betyget om elevens prestation är godkänd eller underkänd.

I läsårsbetygen och eventuella mellanbetyg i årskurserna 4–8 ska siffervitsord ges. I avgångsbetyget och i ett eventuellt mellanbetyg i årskurs nio ska siffervitsord ges. Siffervitsordet kan kompletteras med ett beskrivande verbalt omdöme som ska ges som bilaga till betyget.

Bedömningen av uppförande ska ges med siffervitsord i läsårsbetyg och i eventuella mellanbetyg i årskurserna 4–8. Om bedömningen av uppförande ges som ett verbalt omdöme i årskurserna 1–3 ska det ges som bilaga till betyget. Också ett verbalt omdöme som kompletterar bedömningen av uppförande som ges med siffervitsord ska ges som bilaga till betyget. I tilläggsuppgifterna i betyget ska antecknas att bedömningen av uppförande ges som ett verbalt omdöme som bilaga till betyget.

Verbalt omdöme kan också, utom vid slutbedömningen, användas vid bedömningen av elever vars modersmål är något annat än undervisningsspråket.²⁰ I bedömningen av individualiserade lärokurser används verbalt omdöme eller siffervitsord i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I undervisning som ordnas enligt verksamhetsområde ska verbalt omdöme användas.

6.11.2 Läsårsbetyg

Eleven ska i varje årskurs få ett läsårsbetyg i slutet av läsåret, med undantag av årskurs nio då eleven får ett avgångsbetyg. I läsårsbetyget ska elevens studieprogram antecknas och för varje läroämne ett verbalt omdöme eller

¹⁹ Förordningen om grundläggande utbildning 19 §

²⁰ Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 4 mom.

ett siffervitsord som beskriver i vilken mån eleven under läsåret har uppnått de uppställda målen. Läsårsbetyget är ett beslut om att eleven uppflyttas till följande årskurs eller stannar kvar på klassen.

Då bedömningen ges med siffror ska också bedömningsskalan anges i betyget.²¹

Verbalt omdöme kan användas i läsårsbetyget i årskurserna 1–3. Också av verbala omdömen ska framgå om eleven har avlagt läsårets studier i varje läroämne som ingår i hens studieprogram med godkänt resultat.

Ett siffervitsord för bedömning av uppförande ska antecknas i läsårsbetyg och eventuella mellanbetyg. Då bedömningen av uppförande ges med ett verbalt omdöme, ska det ges som bilaga till betyget.

Vitsordet eller det verbala omdömet i religion och livsåskådningskunskap ska i läsårsbetyget och eventuella mellanbetyg antecknas i formen ”religion/livsåskådningskunskap” utan att särskilja vilket av läroämnena eleven har studerat. Den lärokurs i religion som eleven studerat ska inte antecknas i betyget. Om en elev får undervisning i sin egen religion, ska det verbala omdöme eller siffervitsord som eleven får antecknas i betyget om undervisningen ges av den som ordnar den grundläggande utbildningen. Ett eventuellt verbalt omdöme eller ett siffervitsord som eleven fått från undervisning som ges av något religiöst samfund ska inte antecknas i betyget.

Om eleven har deltagit i undervisning på två språk ska målspråket eller språkbadsspråket antecknas i läsårsbetyget.

Om det i beslutet om särskilt stöd har fastställts att eleven studerar ett eller flera läroämnen enligt en individualiserad lärokurs, ska siffervitsordet eller det verbala omdömet förses med en asterisk (*). I punkten Tilläggsuppgifter i betyget ska antecknas att eleven har studerat dessa läroämnen enligt en individualiserad lärokurs.

I läsårsbetyget ska antecknas:

- betvæets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelsetid
- datum då betvæet ges
- underskrift av läraren som ansvarar för undervisningsgruppen eller av rektor
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- en bedömning av elevens uppförande
- den lärokurs eller de lärokurser eleven studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en anteckning om att eleven uppflyttas till följande årskurs eller eventuellt att eleven stannar kvar på klassen
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betvæet
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

6.11.3 Mellanbetyg

Utbildningsanordnaren beslutar om mellanbetyg ska ges. Mellanbetyg ska ges enligt samma grunder som ett läsårsbetyg.

En elev i årskurs nio ska om det behövs ges ett separat mellanbetyg för ansökan till fortsatta studier.

I mellanbetyget ska antecknas:

- betvæets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn

²¹ Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 3 mom.

- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelsetid
- datum då betyg ges
- underskrift av läraren som ansvarar för undervisningsgruppen eller av rektor
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven har studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en bedömning av elevens uppförande (med undantag av mellanbetyg i årskurs nio för ansökan till fortsatta studier)
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyg
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

6.11.4 Skiljebetyg

En elev som flyttar till en annan skola, avgår från skolan utan att ha inhämtat den grundläggande utbildningens hela lärokurs²² eller inte har fullgjort läroplikten inom tiden för sin läroplikt ska ges ett skiljebetyg. Till skiljebetyget ska bifogas den timfördelning som skolan följt och en utredning över eventuell betonad undervisning. Om eleven flyttar till en annan skola som upprätthålls av samma utbildningsanordnare, behöver inget separat skiljebetyg ges.

Ett skiljebetyg ska ges utgående från samma principer som ett läsårsbetyg. I skiljebetyget ska ingen bedömning av elevens uppförande antecknas.

I skiljebetyget ska antecknas:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelsetid
- datum då betyg ges
- rektors underskrift
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven har studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyg
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

6.11.5 Avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen

Avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen ska vid läsårets slut ges en elev i årskurs nio vars prestationer i relation till målen för lärokurserna i läroämnena är godkända i alla läroämnen som ingår i elevens studieprogram. Det innebär åtminstone vitsordet fem (5) eller det verbala omdömet "godkänd".

I avgångsbetyget ska antecknas

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens fullständiga namn och personbeteckning
- datum då betyg ges

²² Förordningen om grundläggande utbildning 12 § 1 mom.

- rektors underskrift
- bedömningen i de gemensamma läroämnena och i de valfria ämnen som ska bedömas ges med siffror (5–10) och med ord (hjälpåtgärder)
- studiernas omfattning i årskurserna 7–9 i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven har avlagt i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en anteckning om att elevhandledning och praktisk arbetslivsorientering ingått i elevens studieprogram
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020
- en anteckning om att den grundläggande utbildningens lärokurs placeras på nivå två i den nationella referensramen för examina och övriga samlade kompetenser samt i den europeiska referensramen för examina.

Bedömning av elevens uppförande ska inte antecknas i avgångsbetyget.

Omfattningen av de gemensamma och valfria läroämnena som en elev avlägger i årskurserna 7–9 ska antecknas i avgångsbetyget som årsveckotimmar.

Om en elev har deltagit i undervisning på två språk ska målspråket eller språkbadsspråket antecknas i avgångsbetyget.

Vitsordet i religion och livsåskådningskunskap ska antecknas i avgångsbetyget i formen "religion/livsåskådningskunskap" utan att särskilja vilket av läroämnena eleven har studerat. Den lärokurs i religion som eleven studerat ska inte antecknas i avgångsbetyget. Om en elev får undervisning i sin egen religion, ska det siffervitsord som eleven får antecknas i avgångsbetyget, om undervisningen ges av den som ordnar den grundläggande utbildningen. Ett eventuellt siffervitsord som eleven fått från undervisning som ges av något religiöst samfund ska inte antecknas i avgångsbetyget.

I avgångsbetyget ska inte det verbala omdöme eller siffervitsord antecknas som eleven eventuellt fått för studier i det egna modersmålet.

Om en elev studerat ett eller flera läroämnena enligt en individualiserad lärokurs, kan också slutbedömningen i dessa läroämnena vara verbal. I avgångsbetyget kan även sifferbedömning användas i dessa läroämnena. Såväl siffervitsordet som det verbala omdömet ska förses med en asterisk (*). I punkten Tilläggsuppgifter i betyget ska antecknas att eleven har studerat de läroämnena som är försedda med asterisk (*) enligt en individualiserad lärokurs.

Avgångsbetyget för en elev vars undervisning har ordnats enligt verksamhetsområde ska vara verbalt.

I avgångsbetyget ska vitsorden i de läroämnena som avlagts i en särskild examen som fullgjorts innan avgångsbetyget utfärdats antecknas.

Avgångsbetyget kan innehålla bilagor, till exempel en bedömning av elevens uppförande och en bilaga som innehåller verbalt omdöme om valfria ämnen som har omfattat mindre än två årsveckotimmar. Varje bilaga ska innehålla elevens identifikationsuppgifter. Avgångsbetygets bilagor ska inte omnämnas i avgångsbetyget.

För de valfria ämnen som utgör en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska ett siffervitsord antecknas i avgångsbetyget. Valfria ämnen som hänför sig till och fördjupar ett gemensamt läroämne och som ska bedömas med siffror ska i avgångsbetyget antecknas under det gemensamma läroämnet med det valfria ämnet namn, antalet årsveckotimmar och det givna vitsordet. Alla sådana fördjupande valfria ämnen som hänför sig till ett gemensamt läroämne och som eleven har avlagt ska i avgångsbetyget antecknas direkt under läroämnet i fråga. För fördjupande valfria ämnen vars lärokurs understiger två årsveckotimmar och helheter som består av sådana lärokurser ska ett verbalt omdöme antecknas i avgångsbetyget. Under namnet på ett valfritt ämne som ska bedömas verbalt ska antecknas antalet årsveckotimmar och anteckningen "godkänd".

Valfria ämnen som inte hänför sig till ett gemensamt läroämne ska i avgångsbetyget antecknas under rubriken "tillämpade valfria ämnen". I betyget ska anges läroämnets namn, antalet årsveckotimmar och bedömningen antingen med siffervitsord eller med anteckningen "godkänd".

Om eleven byter ut ett valfritt ämne mot ett annat antingen i den egna skolan eller i samband med byte av skola, ska i avgångsbetyget antecknas namnet på båda de valfria ämnena. Ett valfritt ämne som inte har slutförts ska bedömas med siffror ifall eleven har hunnit avlägga minst två årsveckotimmar i ämnet i fråga. Om eleven har studerat ämnet mindre än två årsveckotimmar och studierna i ämnet inte slutförts ska antecknas "deltagit" vid det valfria ämnet. I betyget ska också antecknas antalet timmar som eleven har studerat i det valfria ämne som inte slutförts. Det nya valfria ämnet ska antingen bedömas med siffervitsord eller med anteckningen "godkänd", beroende på antalet avlagda årsveckotimmar.

Om elevens vårdnadshavare skriftligen anhåller om att ett språk som studeras som valfritt A2- eller B2-språk inte ska antecknas med siffervitsord i avgångsbetyget, ska vitsordet utelämnas och i betyget antecknas "godkänd". Det andra inhemska språket undervisas ändå som ett gemensamt läroämne och ett siffervitsord ska ges.

Skolan kan inte på basis av tilläggsprestationer i efterhand göra ändringar i vitsord som antecknats i ett avgångsbetyg som redan utfärdats. Eleven ska skaffa ett nytt separat betyg över eventuellt förbättrat kunnande. Ett nytt betyg kan fås antingen genom att visa kunnande i en särskild examen²³ eller genom att delta i den grundläggande utbildningens påbyggnadsundervisning eller i grundläggande utbildning för vuxna.

Precisering av betyg och betygsanteckningar i Esbo 6.11-6.11.5:

I de svenska skolorna i Esbo ges eleverna läsårsbetyg, skiljebetyg och avgångsbetyg. Skolorna använder gemensamma botten för dessa betyg. Under läsåret får eleverna ta del av summativ bedömningsinformation minst en gång under läsåret i alla läroämnena eleven studerat enligt det sätt som skolan definierat i den skolvisa delen i läroplanen gällande bedömning.

I årskurserna 1-3 ges bedömningen i betygen i form av verbalt omdöme. Från och med läsårsbedömningen i årskurs 4 får eleverna betyg med sifferbedömning. Uppförande bedöms med verbal bedömning i årskurserna 1-3 och bedömningen ges då som bilaga till läsårsbetyget och skiljebetyget. Användning av verbal och sifferbedömning definieras närmare i kap. 6.7 och 6.8.

För deltagande i undervisning i eget modersmål/upprätthållande undervisning ges i slutet på läsåret ett skilt betyg och antecknas inte i läsårs-, skilje- eller avgångsbetygen.

6.12 Särskild examen och betyg över studier som avlagts genom särskild examen

Den grundläggande utbildningens lärokurs eller en del av den kan avläggas genom en sådan särskild examen²⁴ som avses i lagen och förordningen om grundläggande utbildning. Särskild examen kan ordnas av den som har tillstånd att ordna grundläggande utbildning. En elev som deltar i en särskild examen ska visa att hens kunskaper och färdigheter motsvarar kunskaper och färdigheter i de olika läroämnena enligt den grundläggande utbildningens allmänna lärokurs.

De betyg som ska användas i särskild examen är:

1. Betyg i en ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen

²³ Lagen om grundläggande utbildning 38 §, förordningen om grundläggande utbildning 23 §

²⁴ Lagen om grundläggande utbildning 38 §, förordningen om grundläggande utbildning 23 §

2. Betyg över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen
3. Betyg över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen

Om en elev eller en annan person fullgör lärokursen i något läroämne inom den grundläggande utbildningen i en särskild examen, ska ett betyg ges över fullgjord ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen. Av betyget ska framgå vilket läroämne och vilken lärokurs som fullgjorts. Prestationerna i flera läroämnen kan antecknas i samma betyg. Om en elev eller en annan person endast delvis har fullgjort lärokursen i den grundläggande utbildningen, såsom lärokursen i en årskurs, ges ett betyg över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen.

Om hela den grundläggande utbildningens lärokurs har fullgjorts i en särskild examen, ska ett betyg ges över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen.

I betygen ska samma allmänna uppgifter antecknas som i avgångsbetyget. För de fullgjorda läroämnena ska läroämnets namn, lärokurs och vitsord antecknas.

Den läropliktiga ska fullgöra alla gemensamma läroämnen som ingår i den grundläggande utbildningens lärokurs med godkänt resultat för att få ett betyg över fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen.

Möjligheter till särskild examen i de svenska skolorna i Esbo kan erbjudas elever som saknar avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen, elever som deltar i undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen (förberedande undervisning) eller läropliktiga elever i hemundervisning.

Elever som deltar i förberedande undervisning kan avlägga lärokurser i den grundläggande utbildningen genom särskild examen och därmed få betyg i ämneslärokurser/fullgjorda lärokurser under tiden den förberedande undervisningen pågår.

Läropliktiga elever i hemundervisning och vars vårdnadshavare ansvarar för den läropliktigas framsteg i studierna kan få betyg i ämneslärokurser/fullgjorda lärokurser i den grundläggande utbildningen genom att avlägga särskild examen. Möjligheten att avlägga särskild examen anordnas i den skola som anvisats ansvar för övervakning av den läropliktigas framsteg i studierna. **En elev som avlägger särskild examen ska påvisa sitt kunnande under så kallade prestationstillfällen i skolan. Prestationstillfällena ordnas individuellt för varje elev med beaktande av såväl elevens som skolans situation.**

Att avlägga särskild examen sker alltid genom överenskommelse med undervisningschefen.

SKOLVIS DEFINIERAS FÖLJANDE GÄLLANDE BEDÖMNING AV ELEVENS LÄRANDE OCH KUNNANDE:

Formativ bedömning - skolans praxis för bedömningsamtal: Skriv text här

Summativ bedömning - i skolan ges den summativa bedömningen under läsåret på följande sätt (form, tidpunkt och praxis): Skriv text här

Formerna för information och samarbetet med vårdnadshavarna i anslutning till bedömning: Skriv text här

Skolans mål för bedömning av uppförande (uppgörs i samarbete med de andra skolorna): Skriv text här

Skolans egna anteckningar: Skriv text här

7 STÖD FÖR LÄRANDE OCH SKOLGÅNG

7.1 Principerna för stöd

Enligt lagen om grundläggande utbildning har den som deltar i undervisning rätt att få tillräckligt stöd för lärande och skolgång genast när behov uppstår. För att upptäcka behovet av stöd på ett tidigt stadium ska man kontinuerligt följa med hur elevernas lärande och skolgång framskrider. Först granskas de befintliga arbetsätten, undervisningsarrangemangen och lärmiljöerna och hur de lämpar sig för eleven. Utifrån det bedöms om man genom att ändra på dem kunde hitta bättre pedagogiska lösningar för eleven. Vid bedömningen och planeringen av stöd ska resultat av andra eventuella utvärderingar utnyttjas och elevens tidigare stöd beaktas.

Det finns tre nivåer av stöd för lärande och skolgång: allmänt, intensifierat och särskilt stöd. Av dessa kan en elev få stöd på endast en nivå åt gången. Stödformer som nämns i lagen om grundläggande utbildning är till exempel stödundervisning, specialundervisning på deltid, tolknings- och biträdestjänster samt särskilda hjälpmedel. Dessa stödformer kan användas på alla de tre nivåerna av stöd, antingen enskilt eller samtidigt så att de kompletterar varandra. Stödet ska vara flexibelt, långsiktigt planerat och anpassas enligt behovet av stöd. Stödet ska ges så länge, på den nivå och i den form som det behövs.

Undervisningen och stödet ska ordnas utgående från såväl den enskilda elevens som hela undervisningsgruppens styrkor och vad eleverna behöver utveckla och lära sig. Det är viktigt att lärandet kan löpa obehindrat och att inlärningssvårigheter förebyggs och upptäcks på ett tidigt stadium. Stöd för lärande och skolgång innebär både lösningar som berör hela gruppen och lärmiljön och lösningar som möter elevernas individuella behov. Undervisningen och stödet ska planeras med beaktande av att behovet av stöd kan variera från tillfälligt till kontinuerligt, från mindre till mer omfattande eller från en form av stöd till flera former av stöd.

Syftet med stöd är att förhindra att problemen växer, blir långvariga och komplicerade. Det är viktigt att ge eleven möjligheter att uppleva att hen lyckas i lärandet och som medlem i gruppen och att stödja elevens positiva uppfattning om sig själv och skolarbetet. Pedagogisk sakkunskap, samarbete mellan lärarna och yrkesövergripande samarbete inom elevvården är viktigt för att behovet av stöd ska upptäckas, när man bedömer behovet av stöd samt när stödet planeras och genomförs. Vilka yrkespersoner som ska delta i samarbetet avgörs från fall till fall.

Eleven ska i första hand ges stöd i sin egen undervisningsgrupp och skola genom olika flexibla arrangemang, om inte elevens bästa nödvändigtvis förutsätter att eleven flyttas till en annan undervisningsgrupp eller skola. Det är speciellt viktigt att se till att stödet fortsätter när ett barn övergår från förskoleundervisning till grundläggande utbildning, inom den grundläggande utbildningen och då eleven övergår från den grundläggande utbildningen till andra stadiet.

Pedagogik av hög kvalitet lägger grunden för elevens lärande och välbefinnande i skolan. Svårigheter i lärande och skolgång ska förebyggas genom till exempel differentiering av undervisningen, samarbete mellan lärarna och den övriga personalen och handledning. Undervisningen ska ta hänsyn till både gruppens och den enskilda elevens behov. Att bedöma behovet av stöd och ge det stöd som behövs ska ingå i all undervisning och fostran. Utöver stödformerna inom ramen för allmänt, intensifierat eller särskilt stöd kan skolans klubbverksamhet och eftermiddagsverksamheten beaktas i planeringen av stödet för en elev. Stödet ska ordnas genom samarbete mellan lärarna och den övriga personalen och i nära samarbete med eleven och vårdnadshavaren.

Principerna för ordnandet av stöd för lärande och skolgång i de svenskspråkiga skolorna i Esbo grundar sig på ett flexibelt sätt att utnyttja tillbudsstående resurser så att stödformerna svarar mot elevernas behov. I enlighet med ett avtal mellan Esbo stad och Helsingfors stad kan undervisningen på en specialklass vid behov ordnas i en skola i Helsingfors.

7.1.1 Att lämna ut information

Målet är att allt stöd anordnas och att alla övergångar sker i samförstånd med vårdnadshavare. Med samtycke av elevens vårdnadshavare kan sekretessbelagda uppgifter överföras i syfte att stöda elevens lärande och skolgång.

Uppgifter som är nödvändiga för ordnandet av undervisningen kan lämnas ut i skolan till de personer som behöver dem i sitt arbete för att kunna förverkliga den grundläggande utbildningen för eleven.

Om eleven byter skola ska skolan lämna ut de uppgifter som är nödvändiga för ordnandet av undervisningen till den nya utbildningsanordnaren också utan samtycke. Skyldigheten att överföra information gäller också från förskoleundervisning till den grundläggande utbildningen och därifrån vidare till andra stadiet. Motsvarande uppgifter kan lämnas ut också på begäran av den nya utbildningsanordnaren.

Nödvändiga uppgifter för att anordna undervisningen för en elev ges av rektor. Med vårdnadshavares skriftliga samtycke kan övriga uppgifter om elevens skolgång överlämnas.

7.1.2Handledning i samband med stöd

Det är alla lärares uppgift att handleda en elev som behöver stöd för sin skolgång och i studierna i olika läroämnen. Handledningen ska gälla alla undervisningssituationer, läroämnen och den respons eleven får. Målet med handledningen är att stärka elevens självförtroende, förmåga att utvärdera sig själv och lära sig lära och förmåga att planera sin framtid. Uppmärksamhet fästs vid elevens eventuella behov av stöd i fråga om vardagshantering, planering av studier, studiefärdigheter och samarbetsförmåga. Dessa färdigheter ska stärkas med ändamålsenliga metoder och handledning. Genom handledningen ska eleven lära sig att ställa upp mål för sitt lärande och att ta ansvar för sina studier.

Handledningsperspektivet ska beaktas när elevens behov av intensifierat stöd och särskilt stöd bedöms. Som en del av den pedagogiska bedömningen eller den pedagogiska utredningen utvärderas hur den handledning som eleven fått tidigare har räckt till och vilken inverkan den haft och om eleven har fortsatt behov av handledning. Målen och åtgärderna angående handledning skrivs också in i planen för elevens lärande eller den individuella planen (IP) för hur undervisningen ska ordnas. Handledande stöd ska planeras i nära samarbete med eleven och vårdnadshavaren. Sakkunskapen hos elevvårdspersonalen och eventuell biträdande personal ska också utnyttjas.

7.1.3Samarbete mellan hem och skola i samband med stöd

Undervisningen och fostran ska ordnas i samarbete med vårdnadshavarna så att varje elev får undervisning, handledning och stöd enligt sin utvecklingsnivå och sina behov. När en elev har behov av stöd ökar betydelsen av samarbete mellan hem och skola.

Vårdnadshavarna ska uppmuntras att för sin del stöda sitt barns målinriktade lärande och skolgång. Vårdnadshavarna ska informeras om möjligheten att få stöd och om de centrala principerna för ordnandet av stöd. Vårdnadshavare ska ges tillräcklig information om till exempel hur elevens ärenden behandlas, hur uppgifter fås och lämnas ut samt om frågor kring sekretess.

Skolan tar upp sin oro med vårdnadshavare genast då ett behov av stöd uppstår. Målet är att handla i samförstånd med elev och vårdnadshavare. Eleverna ska delta i samarbetet på ett ändamålsenligt och för dem lämpligt sätt. Det är skolans skyldighet att bemöta elevens behov av stöd för lärande och skolgång och vårdnadshavares samtycke behövs inte för att bedöma, planera och förverkliga stödet. Eleven kan också behöva individuellt elevvårdsstöd. Det individuella elevvårdsstödet baserar sig på frivillighet och förutsätter att eleven eller vid behov vårdnadshavaren ger sitt samtycke (se kapitel 8 Elevvård).

7.2 Allmänt stöd

Det första sättet att möta en elevs behov av stöd är att ge allmänt stöd. Det innebär i allmänhet att enstaka pedagogiska lösningar och handlednings- och stödåtgärder sätts in som en del av skolvardagen för att påverka situationen på ett så tidigt stadium som möjligt. Allmänt stöd ska ges genast när behovet av stöd uppstår och det krävs inga särskilda undersökningar eller beslut för att påbörja stödet.

Det allmänna stödet är en del av skolans dagliga undervisning, handledning och fostran av en elev. Handledning av eleven är en central del av det allmänna stödet och läraren fäster speciell uppmärksamhet vid elevens färdigheter till lärande, möjlighet att ta ansvar för sina studier samt att planera, ställa upp mål, genomföra och utvärdera sina studier. Det allmänna stödet kan även innefatta alla stödformer som ges inom den grundläggande utbildningen, förutom specialundervisning, smågruppsundervisning och individualisering av lärokurs i ett läroämne som ordnas på basis av ett beslut om särskilt stöd.

En plan för elevens lärande kan vid behov användas inom det allmänna stödet för elever som behöver stöd för sitt lärande eller för elever som gjort snabbare framsteg för att fördjupa och bredda elevens studier. Planen för elevens lärande används inom det allmänna stödet till de delar som är nödvändiga med tanke på elevens lärande och skolgång.

7.3 Intensifierat stöd

En elev som för lärande eller skolgång behöver regelbundet stöd eller flera olika former av stöd samtidigt ska utifrån en pedagogisk bedömning ges intensifierat stöd i enlighet med en plan för elevens lärande. Det intensifierade stödets kvalitet och kvantitet ska motsvara elevens individuella behov. Intensifierat stöd ges då det allmänna stödet inte räcker till och så länge eleven behöver det. Det intensifierade stödet ska planeras som en helhet. Stödet ska vara mer omfattande och långsiktigt än det allmänna stödet.

Inom det intensifierade stödet ökar betydelsen av specialundervisning på deltid, individuell handledning och samarbete med hemmet. Elevvårdens roll kan också förstärkas. Eleven har rätt till alla former av stöd som ges inom den grundläggande utbildningen, förutom specialundervisning, smågruppsundervisning och individualisering av lärokurs i ett läroämne som ordnas på basis av ett beslut om särskilt stöd. Det intensifierade stödet inleds på basis av en pedagogisk bedömning och stödet ges i enlighet med en plan för elevens lärande.

7.3.1 Pedagogisk bedömning

Innan det intensifierade stödet kan inledas ska en pedagogisk bedömning göras. Elevens klasslärare/-föreståndare ansvarar för sammanställningen den pedagogiska bedömningen tillsammans med speciallärare. Andra lärare som undervisar eleven och vid behov övriga sakkunniga kan delta i sammanställningen av den pedagogiska bedömningen. Bedömningen görs i samarbete med elev och vårdnadshavare. Inom den svenskspråkiga grundläggande utbildningen i Esbo används en gemensam blankett för den pedagogiska bedömningen. Om en plan för elevens lärande uppgjorts redan under det allmänna stödet används den som stöd i sammanställningen av den pedagogiska bedömningen.

Inledandet och anordnandet av intensifierat stöd och återgång till det allmänna stödet behandlas utgående från en pedagogisk bedömning i ett yrkesövergripande samarbete. I behandlingen av den pedagogiska bedömningen deltar rektor, lärare som sammanställt bedömningen samt den sakkunnig inom elevvården vars sakkunskap behövs i ärendet. Behandlingen dokumenteras i den pedagogiska bedömningen. Rektorn godkänner det intensifierade stödet och ansvarar för fördelningen av resurser.

7.3.2 Plan för elevens lärande inom intensifierat stöd

Stödet som ordnas för eleven inom det intensifierade stödet ska antecknas i en plan för elevens lärande. Planen för elevens lärande är en skriftlig plan som baserar sig på läroplanen och som beskriver målen för elevens lärande och skolgång och vilka undervisningsarrangemang, stöd- och handledningsåtgärder som eleven behöver.

Planen för elevens lärande inom intensifierat stöd bygger på den information som tagits fram i den pedagogiska bedömningen. Inom den svenskspråkiga grundläggande utbildningen i Esbo används en gemensam blankett för planen för elevens lärande. Planen fylls i till de delar som är nödvändiga för att stöda elevens lärande och skolgång. Syftet med planen är att ge eleven förutsättningar att framskrida i sina studier och främja elevens välbefinnande. Den stöder lärarna att i deras planering och genomförande av stödet för eleven och fungerar som underlag för utvärdering av elevens framsteg.

Planen för elevens lärande utarbetas av elevens klasslärare/-föreståndare och speciallärare. De lärare som undervisar eleven och vars kunskap som behövs deltar i uppgörande av planen. Vid behov anlitas även andra sakkunniga. Elev och vårdnadshavare deltar i uppgörandet av planen. Elevens andel i planeringen av stödet ökar när eleven kommer till de högre årskurserna i den grundläggande utbildningen. Med vårdnadshavarna diskuteras hur hemmet kan stöda eleven att uppnå de mål som ställts upp i planen.

Det intensifierade stödet följs upp och utvärderas regelbundet, dock minst två gånger per läsår. I planen för elevens lärande definieras tidpunkten för uppföljning. Ifall det vid utvärderingen konstateras att elevens stödbehov är oförändrat och eleven har fortsatt behov av intensifierat stöd, uppdateras elevens plan för lärande. Ifall det vid utvärdering av planen för elevens lärande konstateras att eleven uppnått målen och har möjligheter att klara sig inom det allmänna stödet, görs en ny pedagogisk bedömning. Den pedagogiska bedömningen behandlas i

yrkesövergripande samarbete med rektor, de lärare som ansvarat för uppgörande av bedömningen samt den sakkunnig inom elevvården vars sakkunskap behövs i ärendet. Om det i utvärderingen av planen för elevens lärande konstateras att det intensifierade stödet är otillräckligt inleds en pedagogisk utredning av elevens behov av särskilt stöd (se kap. Särskilt stöd).

7.4 Särskilt stöd

Särskilt stöd ska ges elever som inte annars i tillräcklig utsträckning kan uppnå målen för växande, utveckling eller lärande. Syftet med det särskilda stödet är att ge eleven övergripande och systematiskt stöd så att eleven kan fullgöra sin läroplikt och får en grund för fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen. Elevens självkänsla, studiemotivation och möjlighet att uppleva glädje över att lyckas och lära sig ska stärkas. Också elevens delaktighet och förmåga att ta ansvar för sina studier ska stödjas.

Särskilt stöd utgörs av specialundervisning och annat stöd som eleven behöver och har rätt till enligt lagen om grundläggande utbildning. Det stöd eleven får ska bilda en systematisk helhet. En elev som fått ett beslut om särskilt stöd ges undervisning i enlighet med en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas (IP). Det särskilda stödet innebär i huvudsak pedagogiska lösningar inom specialundervisningen för att säkerställa elevens lärande. De pedagogiska lösningarna kan till exempel gälla undervisningen och arbetsätten eller material och redskap. Eleven har även rätt till alla andra stödformer, såsom handledning, stödundervisning och specialundervisning på deltid. Inom ramen för det särskilda stödet är det dessutom möjligt att individualisera lärokurser i läroämnena eller i särskilda fall, befria eleven från studier som stöd för elevens lärande. Undervisningen kan antingen ordnas i samband med den övriga undervisningen eller i en smågrupp, delvis eller helt, om det anses vara i linje med elevens bästa. För elever som omfattas av förlängd läroplikt fattas även beslut om särskilt stöd.

Ett beslut om särskilt stöd är ett förvaltningsbeslut som fattas på basis av en pedagogisk utredning av undervisningschefen.

7.4.1 Pedagogisk utredning

Innan ett beslut om särskilt stöd kan fattas ska en pedagogisk utredning göras. I den skriftliga pedagogiska utredningen ingår en utredning om elevens framsteg i lärandet och en utredning om eventuellt intensifierat stöd som eleven fått och om elevens helhetssituation.

Klasslärare/-föreståndare och speciallärare ansvarar för processen kring sammanställningen av en pedagogisk utredning. I sammanställningen av utredningen deltar de lärare som undervisar eleven och vars sakkunskap behövs. Den pedagogiska utredningen sammanställs dessutom alltid i ett yrkesövergripande samarbete med sakkunnig/-a inom elevvården. Samarbete med elev och vårdnadshavare är nödvändigt för att utreda elevens behov av stöd och för genomförande av stödet. Ett beslut om särskilt stöd förutsätter att eleven och elevens vårdnadshavare blir hörda. Hörandet antecknas i den pedagogiska utredningen. Till utredningen bifogas vid behov ett utlåtande av sakkunnig.

Den pedagogiska utredningen görs på en blankett som är gemensam för de svenska skolorna i Esbo. Då den pedagogiska utredningen sammanställs ska en eventuell tidigare pedagogisk bedömning och plan för elevens lärande beaktas. Med vårdnadshavares tillstånd kan även andra dokument utnyttjas.

Den pedagogiska utredningen behandlas av rektor tillsammans med lärare som sammanställt den pedagogiska utredningen och den sakkunnig inom elevvården som deltagit i sammanställningen. I behandlingen görs en bedömning av elevens behov av särskilt stöd och på basis av denna ges en rekommendation om ordnandet av stöd för eleven. Rektor godkänner den pedagogiska utredningen med sin underskrift och skickar den till undervisningschefen för beslut.

7.4.2 Beslut om särskilt stöd

Ett beslut om särskilt stöd är ett förvaltningsbeslut som fattas av undervisningschefen på basis av de motiveringar och rekommendationer som gjorts i den pedagogiska utredningen. I beslutet fastslås elevens huvudsakliga undervisningsgrupp, eventuella tolknings- och biträdestjänster och andra tjänster som eleven behöver, samt vid behov undantagsarrangemang i undervisningen. Även individualisering av lärokurs fastställs i beslutet om särskilt stöd.

Ett beslut om särskilt stöd kan också fattas innan den grundläggande utbildningen inleds eller under tiden utbildning pågår, utan föregående intensifierat stöd, om det ur en psykologisk eller medicinsk bedömning framgår att undervisningen för eleven till följd av handikapp, sjukdom, försenad utveckling, störningar i känslolivet eller någon annan därmed jämförbar orsak inte kan ordnas på annat sätt. Om ett beslut om särskilt stöd fattas under den grundläggande utbildningen utan att eleven fått intensifierat stöd, ska beslutet grunda sig på en omvärdering av elevens situation, till exempel till följd av en olycka eller svår sjukdom.

Beslut om särskilt stöd granskas i slutet av årskurs 2 och 6 samt alltid då elevens behov av stöd förändras på de punkter som bestäms i beslutet. Ett beslut om särskilt stöd granskas genom att göra en ny pedagogisk utredning. Om behov av särskilt stöd kvarstår, fattas ett nytt beslut om särskilt stöd. Om eleven inte längre behöver särskilt stöd, fattas ett beslut om att stödet avslutas och eleven övergår till intensifierat stöd.

7.4.3 Individuell plan för hur undervisningen ska ordnas

En individuell plan (IP) för hur undervisningen ska ordnas görs för elever med beslut om särskilt stöd. Den individuella planen bygger på den information som tagits fram i samband med den pedagogiska utredningen och ska beskriva den undervisning och det övriga stöd som eleven ska få i enlighet med beslutet om särskilt stöd.

Inom den svenskspråkiga grundläggande utbildningen i Esbo används en gemensam blankett för den individuella planen. IP:n fylls i till de delar som är nödvändiga för att stöda elevens lärande och skolgång. I den individuella planen beskrivs målen för och innehållet i elevens lärande och skolgång, undervisningsarrangemangen, de pedagogiska metoderna samt det stöd och handledning som eleven behöver. IP:n ska stöda lärarna i deras planering och genomförande av stödet för eleven och fungerar som ett underlag för utvärdering av elevens framsteg. Elevens personliga egenskaper beskrivs inte i IP:n.

Den individuella planen görs av de lärare som undervisar eleven och vars kunskap som behövs tillsammans med speciallärare. Vid behov deltar andra sakkunniga. Elev och vårdnadshavare deltar i uppgörandet av IP:n. Elevens andel i planeringen av stödet ökar när eleven kommer till de högre årskurserna i den grundläggande utbildningen. Med vårdnadshavarna diskuteras hur hemmet kan stöda eleven att uppnå de mål som ställts upp i planen. Vid uppgörande av IP:n kan en tidigare plan för lärande inom intensifierat stöd eller tidigare IP användas som stöd. Med vårdnadshavares tillstånd kan andra dokument användas vid uppgörande av IP:n.

Den individuella planen och det särskilda stödet som eleven får följs upp och utvärderas regelbundet, minst två gånger per läsår. I den individuella planen definieras tidpunkt för uppföljning. IP:n uppdateras att motsvara elevens stödbehov inom ramen för det särskilda stödet. Om det vid uppföljningen konstateras att elevens stödbehov förändrats på de punkter som bestäms i beslutet om särskilt stöd, görs en pedagogisk utredning på basis av vilken ett nytt beslut om särskilt stöd fattas.

7.4.4 Individualisering av lärokursen i ett läroämne och befrielse från studier

Undervisningen ska ordnas utgående från elevens förutsättningar och den kan basera sig på lärokursen av olika omfattning. Det primära målet är att stödja elevens studier så att målen för den allmänna lärokursen kan nås i alla läroämnena.

Individualisering av lärokurs

Ifall det trots stöd inte är möjligt för eleven att nå målen för den allmänna lärokursen i ett läroämne med godkänt resultat, kan lärokursen i läroämnet individualiseras. Språklig och kulturell bakgrund, frånvaro, brist på motivation, bristfällig studieteknik eller utmaningar gällande beteende kan inte i sig vara grunder för individualisering av en lärokurs, utan eleven ska i sådana fall stödas på andra lämpliga sätt.

Individualisering av lärokursen i ett läroämne innebär att den eftersträfvade nivån för elevens lärande bestäms utifrån elevens förutsättningar. Individualisering av lärokurs fastställs i beslut om särskilt stöd. I den pedagogiska utredningen motiveras individualisering av lärokurs per läroämne.

Målen och innehållet i en individualiserad lärokurs ska härledas ur de allmänna målen och innehållet i läroämnet för den aktuella årskursen. Målen och innehållen i de lägre årskurserna kan tillämpas. Mål och innehåll för varje

individualiserad årskurs beskrivs i elevens individuella plan (IP). Elevens prestationer i läroämnet bedöms i relation till de individuella mål som fastställs för eleven i IP:n.

Befrielse från studier för att stöda elevens skolgång

Individualisering av lärokurs är det primära alternativet innan en elev helt befrias från studierna i en lärokurs. För att en elev ska befrias från studier i en lärokurs ska det finnas särskilt vägande skäl. För en elev, som annat än tillfälligt har befriats från studier i ett läroämne, ska annan motsvarande undervisning eller handledd verksamhet ordnas.

Om befrielse från studier görs inom ramen för särskilt stöd bestäms detta i beslut om särskilt stöd. Behovet av befrielse från studier kartläggs i enlighet med en pedagogisk utredning.

En elev kan även befrias från studier i ett läroämne i enlighet med 18 § i lagen om grundläggande utbildning. Detta görs genom ett skiljt förvaltningsbeslut som fattas av undervisningschef. Om eleven har behov av att bli befriad från studier på grund av hälsoskäl krävs ett läkarutlåtande.

I elevens plan för lärande eller IP beskrivs hur de befriade studierna ersätts.

7.4.5 Förlängd läroplikt

Om det är uppenbart att ett barn på grund av handikapp eller sjukdom inte på nio år kan nå de mål som ställts upp för den grundläggande utbildningen, blir barnet läropliktigt ett år tidigare än vad som bestäms i lagen om grundläggande utbildning. Läroplikten upphör när den grundläggande utbildningens lärokurs har fullgjorts eller när det har förflutit 11 år sedan läroplikten för barnet som omfattas av förlängd läroplikt började. För barn som omfattas av förlängd läroplikt kan förskoleundervisningen omfatta ett eller två år. Syftet är att förbättra barnets förutsättningar att klara den grundläggande utbildningen så bra som möjligt.

Gravt handikappade barn omfattas av förlängd läroplikt. Också en svår sjukdom kan vara orsak till förlängd läroplikt. Ett beslut om förlängd läroplikt fattas i allmänhet innan barnet blir läropliktigt. Då fattas också ett beslut om särskilt stöd för barnet. En individuell plan för hur undervisningen ordnas ska utarbetas för barnet då förskoleundervisningen inleds. Alla barn har rätt till förskoleundervisning året innan läroplikten börjar. Barn som omfattas av förlängd läroplikt har rätt till förskoleundervisning från och med början av höstterminen det år barnet fyller fem år. Ett beslut om förlängd läroplikt behövs innan förskoleundervisningen inleds för att rätten ska kunna uppfyllas.

Sektorsövergripande samarbete är en förutsättning för att ett barn ska kunna hänvisas till stöd i ett tillräckligt tidigt skede. Barnets vårdnadshavare ska i tillräckligt god tid få information om de olika alternativen av förlängd läroplikt och om konsekvenserna av olika val. Vårdnadshavaren avgör om barnet ska delta i den frivilliga förskoleundervisningen. Hur länge barnet ska gå i förskola och när barnet ska inleda den grundläggande utbildningen ska planeras utgående från barnets framsteg, behov av stöd och situation som helhet.

Undervisningen för barn som omfattas av förlängd läroplikt kan ordnas på tre olika sätt:

- Barnet börjar i frivillig förskoleundervisning det år barnet fyller fem år, fortsätter följande år inom den läropliktsenliga förskoleundervisningen och inleder därefter den grundläggande utbildningen.
- Barnet inleder den läropliktsenliga förskoleundervisningen det år barnet fyller sex år, deltar i förskoleundervisningen ett år och inleder därefter den grundläggande utbildningen.
- Barnet inleder den läropliktsenliga förskoleundervisningen det år barnet fyller sex år och deltar i förskoleundervisningen två år. Barnet inleder då den grundläggande utbildningen ett år senare än vad som föreskrivs, det vill säga det år barnet fyller åtta år. Ett separat förvaltningsbeslut ska fattas om den grundläggande utbildningen inleds senare än vad som föreskrivs.

Beslut om förlängd läroplikt och beslut om särskilt stöd fattas av undervisningschef. För elever med beslut om förlängd läroplikt anordnas stöd i enlighet med principer för särskilt stöd och det görs en individuell plan (IP) för elevens lärande. Uppföljningen av behovet av förlängd läroplikt bedöms i samband med att beslut om särskilt stöd granskas. Om det konstateras att eleven inte längre ska omfattas av förlängd läroplikt, fattas ett beslut om att den förlängda läroplikten upphör och eleven övergår till den allmänna läroplikten. Vid behov kan eleven fortsättningsvis få särskilt stöd.

7.5 Stödformer som fastställs i lagen om grundläggande utbildning

7.5.1 Stödundervisning

En elev som tillfälligt blivit efter i studierna eller annars behöver kortvarigt stöd för sitt lärande har rätt att få stödundervisning. Stödundervisningen ska inledas genast då svårigheter gällande lärande eller skolgång upptäcks, så att eleven inte varaktigt blir efter i studierna. Stödundervisning kan även användas för att förebygga svårigheter. Stödundervisningen ska ordnas systematiskt och så ofta den behövs.

Det är varje lärares uppgift att följa elevens lärande och upptäcka eventuella behov av stödundervisning samt att ta initiativ till att ordna den. Eleven kan få stödundervisning antingen under lektionerna eller utanför dessa, i en mindre grupp eller individuellt. Olika flexibla undervisningsarrangemang eller kompanjonundervisning kan också användas. Det centrala i stödundervisningen är handledning och användning av mångsidiga metoder och olika material för att hitta nya sätt att närma sig lärostoffet.

Stödundervisning kan ges på alla nivåer av stöd. Målen för och genomförande av stödundervisningen beskrivs inom intensifierat och särskilt stöd i planen för elevens lärande/IP. Om eleven har en plan inom allmänt stöd beskrivs stödundervisningen i den. Stödundervisningen som ges eleven dokumenteras och utvärderas regelbundet.

Målet är att stödundervisningen ordnas i samförstånd med eleven och vårdnadshavaren. Eleven och vårdnadshavaren ska informeras om hur stödundervisningen genomförs och vilken betydelse den har för elevens lärande och skolgång samt om elevens skyldighet att delta i den stödundervisning som ordnas för hen.

Utöver den allmänna stödundervisningen kan elever med invandrarbakgrund få stödundervisning som är speciellt avsedd för dem i enlighet med av staten fastställda kriterier.

7.5.2 Specialundervisning på deltid

En elev som har svårigheter med lärande eller skolgång har rätt att få specialundervisning på deltid vid sidan av den övriga undervisningen.

Målet med specialundervisning på deltid är att stärka elevens förutsättningar för lärande och förebygga svårigheter i lärande och skolgång.

Elever som har svårigheter med inläring eller skolgång har rätt att få specialundervisning på deltid vid sidan av den övriga undervisningen. Specialundervisning på deltid ordnas som kompanjonundervisning, i en mindre grupp eller som individuell undervisning av specialläraren. Det är möjligt att få specialundervisning på deltid inom alla stödnivåer. Betydelsen av specialundervisning på deltid ökar inom det intensifierade stödet. Mål och innehåll för specialundervisning på deltid anknyts till elevens övriga undervisning och beskrivs i planen för elevens lärande eller IP inom ramen för intensifierat eller särskilt stöd.

7.5.3 Tjänster och hjälpmedel som förutsätts för elevens deltagande i undervisning

En elev har rätt att avgiftsfritt få de tolknings- och biträdestjänster, övriga undervisningstjänster och särskilda hjälpmedel som fastställs i lagen om grundläggande utbildning och förutsätts för att eleven ska kunna delta i undervisningen. Syftet är att alla skoldagar garantera eleven grundläggande förutsättningar för lärande och skolgång, tillgängliga lärmiljöer och möjlighet till socialt samspel.

Lärares uppgift är att planera, undervisa, stödja och bedöma elevens och hela gruppens lärande och arbete. Biträdet ska handleda och stödja eleven i dagliga situationer och hjälpa eleven att utföra uppgifter i anslutning till lärande och skolgång enligt lärarens eller andra yrkespersoners anvisningar. Lärarna och biträdena ska planera och utvärdera sitt arbete tillsammans och vid behov med den övriga personalen. Det är viktigt att arbets- och ansvarsfördelningen är klar.

Det stöd som ett skolgångsbiträde ger ska hjälpa eleven att klara sig självständigt, ta egna initiativ och utveckla en positiv självkänsla. Syftet med biträdestjänsterna är att stöda den enskilda eleven så att hen kan ta allt mera ansvar för sitt lärande och sin skolgång. Skolgångsbiträde som stöd riktar sig huvudsakligen till hela undervisningsgruppen,

men kan också riktas till enskild elev eller flera elever. Skolgångsbiträdesresurs beviljas till skolan. Rektor ansvarar för fördelningen av resursen på skolan.

En elev ska vid behov få tolkning på grund av till exempel hörselskada eller specifika språkliga svårigheter.

Tolkningstjänster kan ges till en elev för att trygga de grundförutsättningar hen behöver för att kunna studera och gå i skola. Med tolkningstjänster hänvisas till tolkning med teckenspråk eller alternativ eller kompletterande kommunikation som stöder tal (t.ex. olika symbolsystem och punktskift). De som arbetar med eleven planerar tillsammans kommunikationsstödet i olika inlärningsituationer.

En elev kan behöva särskilda hjälpmedel för att se, höra, röra sig eller för något annat fysiskt behov. Eleven kan också ha särskilda behov för lärandet. Då ska man i undervisningen använda till exempel olika slag av informationstekniska program, ljudböcker, åskådningsmaterial för matematik och hjälpmedel som stödjer koncentrationen. De som arbetar med eleven ska vara tillräckligt insatta i användningen av de hjälpmedel som behövs för att eleven ska kunna delta i undervisningen och i samarbete med andra yrkespersoner som är insatta i stödfunktionerna handleda eleven och vårdnadshavaren i användningen av hjälpmedlen. Hjälpmedlen ska användas systematiskt och användningen och behovet ska regelbundet utvärderas.

Behovet och omfattningen av tjänster och hjälpmedel bedöms i yrkesövergripande samarbete med utnyttjande av information från eleven och vårdnadshavaren samt eventuella utlåtanden av utomstående experter. Behovet av tjänster och hjälpmedel för en elev som får intensifierat stöd beskrivs i en pedagogisk bedömning. Om eleven får särskilt stöd, bedöms behovet av tjänster och särskilda hjälpmedel i en pedagogisk utredning och fastställs i ett beslut om särskilt stöd. För en elev som får allmänt och intensifierat stöd fattas ett förvaltningsbeslut om eventuella tjänster och särskilda hjälpmedel. Användningen av tjänster och hjälpmedel beskrivs i planen för elevens lärande eller den individuella planen (IP) för hur undervisningen ska ordnas.

Beslut om tjänster och hjälpmedel fattas i enlighet med ikraftvarande beslutanderätt i enlighet med dagvårdslagstiftning och utbildningslagstiftning för tjänstemän inom Esbo stads Resultatenhet Svenska bildningstjänster och bildningssektorns stab.

7.5.4 Smågruppsundervisning (specialklass)

En elev, vars utmaningar i lärande och skolgång är sådana att undervisning i en liten grupp med specialklasslärare är ändamålsenlig, kan placeras i en smågrupp. Eleven kan delta i undervisning i en stor grupp till de delar eleven har förutsättningar att klara av det. Behovet av smågruppsundervisning bedöms i en pedagogisk utredning. Beslut om placering i smågrupp (dvs. beslut om elevens huvudsakliga undervisningsgrupp) fattas i beslut om särskilt stöd.

7.6 Andra stödformer

Utöver de stödformer som fastställs i lagen om grundläggande utbildning kan skolorna använda andra stödformer som till exempel läsläsningshjälp, övningar i social kompetens eller konsultationstjänster. Också följande stödformer är möjliga för att stödja elevens lärande och skolgång:

7.6.1 Särskilt prioriterade områden

Genom att fastställa särskilt prioriterade områden för eleven i något läroämne, kan eleven i sina studier koncentrera sig på det centrala innehållet i läroämnet. I det fallet studerar eleven fortfarande läroämnet enligt de allmänna målen och elevens prestation bedöms i relation till den allmänna lärokursen.

7.6.2 Flexibla undervisningsarrangemang

Undervisningsgruppens eller enskilda elevs specifika behov för lärande och skolgång kan stödjas genom strukturella arrangemang som flexibla lösningar gällande delning av undervisningsgruppen, lektionens, arbetsdagens och arbetsveckans struktur samt via andra strukturella arrangemang.

7.6.3 Resurslärare som stöd

Stödet som resursläraren ger riktar sig till undervisningsgrupper inom den allmänna undervisningen med elever i behov av intensifierat eller särskilt stöd. Målet är att förbättra den enskilda elevens förutsättningar för lärande. Resursläraren kan fungera som kompanjonlärare eller undervisa en liten grupp elever. Inom årskurserna 7-9 stöder resursläraren även elever i risk för utslagning.

Resurslärare som stöd är avsett att användas så att den enskilda eleven får det stöd som är definierat i planen för elevens lärande eller den individuella planen. Resurslärares stöd kan också användas flexibelt inom ramen för det allmänna stödet för att förbättra undervisningsgruppens förutsättningar för lärande.

7.6.4 Förkortad arbetsvecka/dag

Då en elevs stödbehov inom intensifierat stöd är sådant att en förkortad arbetsvecka/dag behövs för att stöda elevens lärande och skolgång, kan rektor fatta ett beslut om detta i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare för en viss tid. Under tiden för vilken eleven har förkortad arbetsvecka/dag uppgörs en plan för elevens lärande. Inom ramen för särskilt stöd fastslås detta i beslut om särskilt stöd och arrangemangen beskrivs i elevens individuella plan.

7.6.5 Elevvårdstjänster som stöd

Elevvårdstjänster kan definieras som stöd för lärande och skolgång för eleven. Individuella elevvårdstjänster beskrivs i kap. Skolans elevhälsogrupp ansvarar för planering, utveckling, genomförande och utvärdering av den gemensamma elevvården samt den allmänna trivseln i skolan. Enskilda elevers ärenden behandlas inte i skolans elevhälsogrupp.

Gruppen leds av skolans rektor. Gruppens övriga medlemmar är biträdande rektor, speciallärare, skolpsykolog, och/eller -kurator, skolhälsovårdare, elevhandledare i årskurserna 7-9 och representanter för lärarkåren. Även elevkåren och vårdnadshavare ska vara delaktiga i elevhälsogruppens arbete. Vid behov kan också andra sakkunniga och representanter för till exempel ungdomsväsendet och andra aktörer kallas in eller vara stadigvarande medlemmar. Elevhälsogruppen samarbetar med närförskolan gällande den gemensamma elevvården med vilken man har gemensamma möten två gånger per läsår.

Elevhälsogruppen ska främja välbefinnande, trygghet och säkerhet i skolan samt genomför och utvecklar den gemensamma elevvården. Elevhälsogruppen ansvarar för uppgörande av den skolvisa elevvårdsplanen samt för att skolan har planer för elevens välmående, trivsel och trygghet i skolan (se kap. 8.4 Skolvis elevvårdsplan).

Skolans egna anteckningar: Skriv text här

8 ELEVVÅRD

Med elevvård avses främjande och upprätthållande av elevens goda lärande, goda fysiska och psykiska hälsa och sociala välbefinnande samt verksamhet som ökar förutsättningarna för dessa. En välfungerande elevvård förverkligas genom att all personal i skolan samarbetar för elevens bästa. En elev inom den grundläggande utbildningen har enligt lag rätt till den avgiftsfria elevvård som behövs för att kunna delta i undervisningen.

Elevvården i den grundläggande utbildningen har som mål att skapa en sund och trygg miljö för växande och lärande genom förebyggande och upprätthållande insatser samt att i ett tidigt skede även kunna upptäcka och ingripa i sådant som utgör hinder för elevernas växande, utveckling och hälsa. Elevvården innebär både kollektivt och individuellt stöd. Den följer upp och utvärderar välbefinnandet i hela skolsamfundet, i enskilda klasser och hos enskilda elever.

8.1 Yrkesövergripande samarbete inom elevvården

Elevvården ska i första hand bestå av *gemensam elevvård* som stöder hela skolan. Elevvården hör därmed till alla som arbetar i skolan och till dem som ansvarar för elevvårdstjänsterna. Elevvården värnar om att främja delaktighet i skolgemenskapen. Elevens och vårdnadshavares delaktighet ska genomsyra elevvårdsarbetet. Eleverna har också rätt till *individuell elevvård* som innefattar skolhälsovårdstjänster, elevvårdens psykolog- och kuratorstjänster samt yrkesövergripande behandling av individuella elevvårdsärenden. Både den gemensamma och den individuella elevvården ordnas i ett yrkesövergripande samarbete och ska i första hand arbeta förebyggande.

I Esbo anordnas elevvården som ett samarbete mellan bildningssektorn och social- och hälsovårdssektorn. Bildningssektorn ansvarar för psykolog- och kuratorstjänsterna, medan social- och hälsovårdssektorn ansvarar för skolhälsovården och skolläkartjänsterna.

Elevvården leds av en styrgrupp (Lasten ja nuorten hyvinvointityön johtoryhmä) som är gemensam för hela elevvårdsarbetet i Esbo. Styrgruppen ansvarar för den allmänna planeringen, styrningen och utvärderingen av elevvården i Esbo. Riktlinjerna för elevvården definieras i läroplanen för den grundläggande utbildningen. Skolans elevvård beskrivs i en skolvis elevvårdsplan. Uppgörande av och innehållet i elevvårdsplanen beskrivs i kap. 8.4 Skolvis elevvårdsplan.

8.2 Gemensam elevvård

Eleven har rätt till en trygg studiemiljö som innebär fysisk, psykisk och social trygghet. Studiemiljön ska också vara hälsosam och fri från hinder. Genom en god skolkultur och ordningsregler främjas arbetsro och trygghet. Samtidigt ökar trivseln och säkerheten. Inom skolans elevvård ska samhörighet, omsorg och öppen växelverkan i skolgemenskapen utvecklas. Alla i personalen bär ansvar i sitt dagliga arbete för att skapa förutsättningar för att eleverna ska känna sig delaktiga och må bra. Eleverna tas med i utvecklingen av sin studiemiljö.

Elevernas och vårdnadshavarnas delaktighet och möjlighet att påverka är av central betydelse för den gemensamma elevvården. Både eleverna och vårdnadshavarna ska få sin röst hörd i frågor som gäller skolgemenskapen och att skapa en verksamhetskultur för en skola där alla trivs och mår bra. Ökad delaktighet hjälper att förebygga och upptäcka problem i ett tidigt skede. För att främja barn och ungdomars välbefinnande ska gemensamma förfaringsätt utvecklas i samarbete med elever, vårdnadshavare och övriga myndigheter.

Till den gemensamma elevvården hör att följa upp, utvärdera och utveckla välbefinnandet i skolgemenskapen och elevgrupperna. Elevvården hör till alla som arbetar i skolan och de som ansvarar för elevvårdstjänsterna. Den gemensamma elevvården förverkligas i ett yrkesövergripande samarbete med social- och hälsovårdssektorn samt vid behov andra samarbetsparter. Konsultation av och samarbete med sakkunniga inom olika områden används som hjälp i att skapa en fungerande elevvård.

8.2.1 Elevhälsogrupp

Skolans elevhälsogrupp ansvarar för planering, utveckling, genomförande och utvärdering av den gemensamma elevvården samt den allmänna trivseln i skolan. Enskilda elevers ärenden behandlas inte i skolans elevhälsogrupp.

Gruppen leds av skolans rektor. Gruppens övriga medlemmar är biträdande rektor, speciallärare, skolpsykolog, och/eller -kurator, skolhälsovårdare, elevhandledare i årskurserna 7-9 och representanter för lärarkåren. Även elevkåren och vårdnadshavare ska vara delaktiga i elevhälsogruppens arbete. Vid behov kan också andra sakkunniga och representanter för till exempel ungdomsväsendet och andra aktörer kallas in eller vara stadigvarande medlemmar. Elevhälsogruppen samarbetar med närförskolan gällande den gemensamma elevvården med vilken man har gemensamma möten två gånger per läsår.

Elevhälsogruppen ska främja välbefinnande, trygghet och säkerhet i skolan samt genomför och utvecklar den gemensamma elevvården. Elevhälsogruppen ansvarar för uppgörande av den skolvisa elevvårdsplanen samt för att skolan har planer för elevens välmående, trivsel och trygghet i skolan (se kap. 8.4 [Skolvis elevvårdsplan](#)).

8.3 Individuell elevvård

Med individuell elevvård avses skolhälsovårdstjänster, psykolog- och kuratorstjänster som ges eleven, samt den yrkesövergripande elevvård som gäller en enskild elev. Syftet med den individuella elevvården är att följa upp och främja elevens utveckling, hälsa, välbefinnande och lärande som helhet. Individuellt elevvårdsstöd planeras med beaktande av elevens individuella förutsättningar, resurser och behov, i samarbete med eleven och/eller hans vårdnadshavare.

Individuell elevvård förutsätter alltid elevens och vid behov vårdnadshavarens samtycke. Elevens egen delaktighet, egna önskemål om åtgärder och lösningar som gäller hen ska beaktas enligt elevens ålder, utvecklingsnivå och övriga personliga förutsättningar. Växelverkan ska vara öppen och präglas av respekt och förtroende. Skolan har ansvar för att informera elever och vårdnadshavare om elevvårdstjänster som är tillgängliga på skolan och om förfaringssätt inom elevvården.

En minderårig eller annars omyndig elev kan med beaktande av sin ålder, utvecklingsnivå och andra personliga förutsättningar neka sin vårdnadshavare rätt att delta i behandling av elevens ärende samt att förbjuda att uppgifter ges till vårdnadshavare eller annan laglig företrädare om det inte är klart emot elevens intresse. En sakkunnig inom elevvården ska bedöma huruvida elevens intressen tillgodoses. I synnerhet i de lägre klasserna kan det rekommenderas att vårdnadshavare kontaktas för att diskutera elevens individuella elevvård, då det på basen av elevens ålder eller allmänna utvecklingsnivå kan antas att hen behöver vårdnadshavarens stöd. Det är skolans och elevvårdens skyldighet att uppmuntra eleven att söka de förmåner och tjänster som eleven behöver. Vårdnadshavare kan inte förbjuda en minderårig att anlita elevvårdens tjänster.

Eleven själv eller vårdnadshavare kan ta kontakt direkt med skolhälsovården, psykolog eller kurator. Då en lärare känner oro för en elev kan hen även först konsultera en sakkunnig inom elevvården gällande sin oro.

8.3.1 Elevvårdstjänster

De lagstadgade skolpsykolog- och skolkuratorstjänsterna anordnas av Resultatenheten Svenska bildningstjänster. Social- och hälsovårdssektorn ansvarar för skolhälsovården och skolläkartjänsterna.

Skolhälsovård

Skolhälsovårdens basuppgift är att främja hälsa och välmående, förstärka föräldraskapet samt skapa en trygg och hälsofrämjande skolmiljö. Till skolhälsovårdstjänsterna hör i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010)

- att främja en sund och trygg skolmiljö och främja välbefinnandet i skolan
- att följa och främja elevernas uppväxt och utveckling samt deras hälsa och välbefinnande
- att i ett tidigt stadium identifiera och stöda elevens behov av stöd och i samarbete med de andra aktörerna inom elevvården vid behov hänvisa barnet till ytterligare undersökningar och fortsatt vård

Därtill ska skolhälsovården tillhandahålla första hjälpen och sjukvård för skolelever. Skolhälsovårdaren träffar alla elever i alla årskurser. Skolläkaren träffar eleverna individuellt ett par gånger under deras skoltid. Omfattningen av hälsoundersökningarna är olika för olika årskurser. I omfattande hälsoundersökningar ingår en heltäckande kartläggning av elevens hälsa inklusive en redogörelse för elevens och familjens hälsovanor. Vid undersökningen beaktas elevens åsikt om sig själv med avseende på hälsa, välmående, skolgång, skoltrivsel och kamratrelationer.

Den skolvisa elevhälsogruppen samarbetar med skolhälsovården och skolläkare vid planering och genomförande av skolhälsovårdens omfattande hälsoundersökningar, på det sätt det definieras och beskrivs i den skolvisa elevvårdsplanen. Skolan och skolhälsovården samarbetar även då det gäller hälsorådgivning och undervisning i hälsokunskap. Skolhälsovården ska anordnas så att eleven kan vid behov besöka hälsovårdarens mottagning också utan tidsbeställning.

Elefvårdens psykolog- och kuratorstjänster

Psykolog- och kuratorstjänster inom elevvården innefattar:

- 1) Främjande av skolgemenskapens välbefinnande samt samarbete med elevernas vårdnadshavare och andra anhöriga
- 2) Stödande av elevens lärande och välbefinnande samt sociala och psykiska förutsättningar

En elev har rätt att få träffa en skolpsykolog eller en skolkurator senast inom sju dagar efter att eleven har begärt detta. En samtal ska även ordnas om kontakten tagits av vårdnadshavare eller någon annan person, om det inte är fråga om endast rådgivning eller när samtalet inte är nödvändig. I akuta situationer ska detta förverkligas redan inom samma dag, senast följande arbetsdag.

Om en anställd vid skolan eller inom elevvården bedömer att eleven kan vara i behov av psykolog- eller kuratorstjänster ska hen genast ta kontakt med skolpsykolog eller skolkurator tillsammans med eleven och ge nödvändiga uppgifter som behövs för att bedöma stödbehovet. Om det inte är möjligt att kontakta elevvårdspersonalen tillsammans med eleven ska eleven informeras om kontakten och ges möjlighet att samtala med skolpsykolog eller skolkurator inom sju dagar. Också en annan person, som i sin yrkesroll har fått vetskap om elevens behov av stöd, kan trots bestämmelser om sekretess kontakta skolpsykolog eller skolkurator. Elevens vårdnadshavare eller annan laglig representant ska informeras om kontakttagandet.

8.3.2 Behandling av enskild elevs ärende inom elevvården

Då ett elevvårdsärende som gäller en enskild elev eller elevgrupp kräver olika sakkunnigas kunskap för att utreda behovet av stöd och för att anordna elevvårdstjänster behandlas ärendet i en yrkesövergripande grupp, individuell elevvårdsgrupp. Den individuella elevvårdsgruppens sammansättning bestäms från fall till fall och utifrån ärendets karaktär. Att sammankalla gruppen bestäms av den person inom den individuella elevvården som ärendet hör till. Ärendets behandling i den individuella elevvårdsgruppen kräver alltid ett skriftligt samtycke av eleven och vid behov av elevens vårdnadshavare. I samtycket definieras vem som får delta i behandlingen av ärendet och vad ärendet gäller.

I den individuella elevvårdsgruppen utses en ansvarsperson för ärendet. Behandlingen av elevens ärende i den individuella elevvårdsgruppen dokumenteras i en elevvårdsjournal. I journalen antecknas nödvändiga uppgifter för att anordna elevvård:

- Elevens och vårdnadshavares basuppgifter i enlighet med lagen om elev- och studerandevård.
- Datum för dokumenteringen och vem som gjort den samt yrkes- eller tjänsteställning.
- Vad ärendet gäller och vem som inlett ärendet.
- Vilka åtgärder som vidtagits medan elevens ärende har utretts, såsom utlåtanden, undersökningar och utredningar.
- Uppgifter om behandlingen av ärendet vid expertgruppens möte, mötesbesluten och planen för genomförande av besluten.
- Vem som ansvarar för genomförandet och uppföljningen.

Resultatenheten Svenska bildningstjänster har gjort en blankett för elevvårdsjournalen samt för samtycke till behandlingen av ärendet i en individuell elevvårdsgrupp.

Elevvårdsjournalen samt andra handlingar som är uppgjorda i behandlingen av en enskild elevs ärende sparas i ett separat elevvårdsregister. Alla uppgifter som sparas i elevvårdsregistret är sekretessbelagda. Närmare anvisningar gällande elevvårdsregistret beskrivs i den skolvisa elevvårdsplanen.

De som deltar i en yrkesövergripande behandling av ett individuellt elevvårdsärende och anordnandet av individuell elevvård har rätt att få och lämna ut till varandra och den myndighet som ansvarar för elevvårdstjänsterna uppgifter

som är nödvändiga för att den individuella elevvården ska kunna ordnas och genomföras. Utöver detta har de rätt att få och ge information till varandra och elevens lärare, rektor samt utbildningsanordnare sådan information som är nödvändig för att anordna undervisning. Sådan information kan vara t.ex. uppgift om en sjukdom som eleven har och som är nödvändigt att beakta i undervisningssituationer. För ett öppet och respektfullt samarbete är det dock alltid ändamålsenligt att överlåta uppgifter i samråd med eleven eller elevens vårdnadshavare. Om uppgifter i en elevvårdsjournal lämnas ut till en utomstående ska det i journalen antecknas vilka uppgifter som lämnats ut, till vem och på vilka grunder.

Om en elev övergår till undervisning eller utbildning som ordnas av en annan utbildningsanordnare ska den tidigare utbildningsanordnaren begära samtycke av eleven, eller vid behov vårdnadshavare, om att få överlämna sådana sekretessbelagda uppgifter i elevvårdens klientregister som behövs för elevvårdens kontinuitet till den nya utbildningsanordnaren. Uppgifter som är nödvändiga med tanke på ordnandet av undervisningen kan trots sekretessbestämmelserna och utan dröjsmål överlämnas till den nya utbildningsanordnaren eller anordnaren av gymnasie- eller yrkesutbildning. Uppgifter kan också ges på den nya utbildningsanordnarens begäran.

8.4 Skolvis elevvårdsplan

Alla skolor ska göra upp en skolvis elevvårdsplan. De svenska skolorna i Esbo har en gemensam plan där skolorna definierar skolvisa delar. Elevvårdsplanen är uppgjord i enlighet med de riktlinjer för elevvården som beskrivs i läroplanen samt de bestämmelser om innehållet i elevvårdsplanen som definieras i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Elevvårdsplanen och dess innehåll ska uppdateras inom ett år efter att kommunens välfärdsplan för barn och unga har setts över.

Skolans elevhälsogrupp ansvarar för uppgörande, genomförande och uppföljning av elevvårdsplanen i skolan. Elevvårdsplanen utarbetas i samråd med skolans personal, eleverna och deras vårdnadshavare. Skolan uppdaterar sin elevvårdsplan läsårsvis.

Den skolvisa elevvårdsplanen innehåller följande huvudrubriker i enlighet med grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen:

- Det totala behovet av elevvård och tillgängliga elevvårdstjänster
- Gemensam elevvård och tillvägagångssätt
- Ordnandet av individuell elevvård
- Ordnandet av samarbete mellan elevvården, eleverna och deras vårdnadshavare
- Genomförande och uppföljning av elevvårdsplanen

Som bilaga till elevvårdsplanen ska uppgöras följande handlingsplaner:

- Plan för att skydda eleverna mot våld, mobbning och trakasserier
- Verksamhet vid akuta kriser och hotfulla eller farliga situationer